

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 15-16 października 2012 r. na kierunku „fizjoterapia”
prowadzonym w ramach obszaru nauk medycznych, farmaceutycznych, o zdrowiu
i o kulturze fizycznej, na poziomie studiów pierwszego stopnia realizowanych w formie
stacjonarnej i niestacjonarnej na Wydziale Nauk Medycznych Wyższej Szkoły
Mazowieckiej**

przez Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodnicząca: dr. n. med. Iwona Maciąg - Tymecka (członek PKA);

członkowie:

- prof. dr hab. n. med. Andrzej Kwolek (ekspert PKA);
- dr hab. Anna Marchewka (ekspert PKA);
- mgr Jakub Kozieł (ekspert ds. formalno–prawnych PKA);
- Ewa Profaska (przedstawiciel PSRP, ekspert PKA);

Krótką informacją o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna po raz trzeci oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku. Obecna ocena jest pierwszą oceną programową. Informacje na temat wyników wcześniejszych ocen zostały zamieszczone w Załączniku nr 3 do raportu z wizytacji.

W dniu 27 września br. do Biura Polskiej Komisji Akredytacyjnej wpłynęło pismo dr hab. Darii Lipińskiej-Nałęcz, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Podsekretarz zwróciła się do dr hab. Marka Rockiego, Przewodniczącego PKA, z prośbą o przeprowadzenie w dniu 1 października 2012 r. oceny jakości kształcenia, w trybie art. 49 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742), m. in. w Wyższej Szkole Mazowieckiej w Warszawie. Ocena jakości kształcenia uwzględniać miała warunki do odbywania studiów na wszystkich prowadzonych w niej kierunkach, w szczególności minimum kadrowego, bazy materialnej oraz wdrożenia wymogów określonych w ustawie nowelizującej ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym, w tym efektów kształcenia.

W wyniku weryfikacji oferty kształcenia w Uczelniach wymienionych w powyższym piśmie, określono kierunki studiów, na których zostanie przeprowadzona ocena programowa.

W głosowaniu elektronicznym przeprowadzonym zgodnie z Załącznikiem do Decyzji Nr 12/2011 Przewodniczącego Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 1 grudnia 2011 r. Prezydium PKA, przy jednym głosie wstrzymującym się, podjęło Uchwałę Nr 403/2012 Prezydium PKA z dnia 1 października 2012 r. w sprawie dokonania ocen programowych na wniosek Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego poza przyjętym harmonogramem.

Zgodnie z § 22 ust. 3 Załącznika do Uchwały Nr 1/2011 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 10 listopada 2011 r. w sprawie Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, Przewodniczący Polskiej Komisji Akredytacyjnej zarządzając wizytację określił jej zakres i sposób

przeprowadzenia Decyzją Nr 19/2012z dnia 28 września 2012 r. w sprawie dokonania ocen programowych na wniosek Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Pismem z dnia 1 października 2012 r. (BPKA-ZMiKF/410/29/12 i BPKA – ZS/410/65/12) Polska Komisja Akredytacyjna zawiadomiła Uczelnię o terminie oceny programowej na kierunkach studiów wskazanych we wniosku ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego w tym na kierunku „fizjoterapia”. Zawiadomienie, o którym mowa powyżej zostało złożone w siedzibie Uczelni w dniu 1 października br. Zawierało prośbę o przygotowanie odrębnie dla każdej jednostki organizacyjnej i każdego z wymienionych w piśmie kierunków studiów oraz udostępnienie Zespołom Oceniającym Jakość Kształcenia w czasie wizytacji:

- informacji o liczbie studentów na danym kierunku, z uwzględnieniem formy i lat studiów oraz poziomu kształcenia, wg stanu na dzień 1 października br.,
- wykazu nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe oraz pozostałych nauczycieli akademickich, którzy mają prowadzić zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów w roku akademickim 2012/2013, a także dokumentację pozwalającą na ocenę spełnienia przez osoby tworzące minimum kadrowe wymagań określonych w obowiązujących przepisach prawa,
- planów studiów dla cykli kształcenia rozpoczynających się w latach 2010/2011 i 2011/2012 oraz sylabusów przedmiotów uwzględnionych w tych planach,
- programu kształcenia, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt. 14b ustawy, dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się w roku akademickim 2012/2013,
- dokumentów na temat funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i jego działania na rzecz doskonalenia programu nauczania,
- statutu Uczelni i regulaminu studiów.

Ponadto w ww. piśmie zawarto prośbę o pilne przekazanie stosownej informacji wraz z potwierdzającą ją dokumentacją w przypadku, gdy kształcenie nie jest prowadzone na wymienionych kierunkach studiów.

W toku wizytacji Uczelnia ponownie została poinformowana, iż ocena odbywa się w trybie art. 49 ust. 4 ww. ustawy. Władze Uczelni zostały zapoznane z trzymiesięcznym terminem wskazanym w art. 49 ust. 7 oraz terminami ujętymi w Załączniku nr 5 do Decyzji Nr 10/2011 Przewodniczącego Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 1 grudnia 2011 r., w tym 7-dniowym terminie na ustosunkowanie się do uwag zawartych w raporcie zespołu wizytującego.

Raport zespołu wizytującego został opracowany na podstawie przedstawionej przez Uczelnię w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni oraz Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, wizytacji infrastruktury dydaktycznej oraz przeglądu prac dyplomowych wraz z ich recenzjami. Uczelnia stworzyła dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego jakość kształcenia.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji.

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1.Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę

1). Ocena powiązania założonej koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku z misją Uczelni oraz ze strategią jednostki.

Uchwałą nr 28/S/2012 z dnia 30 maja Senatu Uczelni przyjęto strategię rozwoju Wyższej Szkoły Mazowieckiej. Zgodnie z nią celem nadrzędnym Wyższej Szkoły Mazowieckiej jest stworzenie silnej szkoły zawodowej na potrzeby zmieniającego się rynku pracy. Realizacji celu nadrzędnego służą cele strategiczne, spójne z misją rozwoju regionu Mazowsza, wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego oraz wynikające z nich cele operacyjne - w tym m.in. wzrost poziomu wykształcenia i poprawa jakości kadr a tym samym dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnych i lokalnych rynków pracy.

Koncepcja kształcenia opiera się na działaniach mających na celu wyposażenie absolwentów kierunku „fizjoterapia” w wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne zgodne z założonymi, realizowanymi w procesie nauki, efektami kształcenia. Wysoki poziom kształcenia, przygotowanie praktyczne i wiedza teoretyczna, pozwoli im na podjęcie pracy w placówkach służby zdrowia i innych instytucjach prowadzących działalność w zakresie fizjoterapii.

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku pozostaje w zgodności z zapisami odnoszącymi się do misji i strategii Uczelni.

Poziom elastyczności oferty wizytowanej Uczelni w kształtowaniu oferty kształcenia, charakteryzuje innowacyjność tej nowej, zmodyfikowanej oferty kształcenia podkreśla liczba i różnorodność wprowadzonych do planów studiów, przedmiotów do wyboru. I tak: w planie studiów stacjonarnych od roku akademickiego 2012/2013 funkcjonuje 27 przedmiotów do wyboru, o łącznej liczbie 1700 godzin, z czego studenci są zobowiązani wybrać 1350 godzin, w planie studiów niestacjonarnych dla studentów z tytułem technik fizjoterapii, którzy rozpoczęli naukę od roku akademickiego 2012/2013 funkcjonują 22 przedmioty do wyboru, o łącznej liczbie 920 godzin, z czego studenci są zobowiązani wybrać 280 godzin, w planie studiów niestacjonarnych dla studentów bez tytułu technik fizjoterapii, którzy rozpoczęli naukę od roku akademickiego 2012/2013 funkcjonują 22 przedmioty do wyboru, o łącznej liczbie 920 godzin, z czego studenci są zobowiązani wybrać 680 godzin. Oferta kształcenia jest systematycznie modyfikowana i dostosowywana do zmieniających się przepisów prawa.

Wydział Nauk Medycznych został utworzony Uchwałą Nr 15/S/05 Senatu Wyższej Szkoły Mazowieckiej w Warszawie z dnia 12 lipca 2009 r. Decyzją Ministra Nauk i Szkolnictwa Wyższego znak DSW-3-WB-4003-41/05 z dnia 28 kwietnia 2005 r. Uczelnia otrzymała uprawnienia do prowadzenia kształcenia na kierunku „fizjoterapia” na poziomie studiów pierwszego stopnia.

Dotychczas w procesie ustalania koncepcji kształcenia uczestniczyli interesariusze wewnątrzni - Senat Uczelni, Rektor, Dziekan, nauczyciele akademicy zaangażowani w proces dydaktyczny na kierunku „fizjoterapia”. Także Samorząd Studentów deklaruje uczestnictwo w spotkaniach dotyczących tworzenia i modyfikowania programów studiów. Jako przykład dokonanych zmian Samorząd wskazał zajęcia z anatomii, których liczba godzin zdaniem studentów była wcześniej za mała. Po przeprowadzonych rozmowach w programie pojawiły się dodatkowe godziny, co według studentów znacznie poprawiło zrozumienie przedmiotu i pogłębiło ich wiedzę.

Uczelnia stara się współpracować z firmami zewnętrznymi poprzez wspólnie realizowany projekt w ramach EFS (Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz działalność Biuro Karier m.

in. organizując spotkania, w których uczestniczą przedstawiciele pracodawców oraz pracownicy Uczelni. W wyniku powstałych debat ustalone zostają plany studiów, koncepcja kształcenia itd. Koncepcje kształcenia w kwestii zagadnień z zakresu rehabilitacji konsultowano także z interesariuszami zewnętrznymi tj. z dyrektorem Szpitala Wolskiego w Warszawie i Szpitala Zachodniego w Grodzisku Mazowieckim.

Wyżej wspomniany projekt EFS zakłada również podniesienie jakości oferowanych usług edukacyjnych, dostosowanie studentów do potrzeb rynku pracy i gospodarki opartej na wiedzy a także ułatwianie osobom niepełnosprawnym pełnego korzystania z oferty dydaktycznej. Dzięki niemu prowadzone są na Uczelni 3 nowe specjalności: Fizjoterapia w sporcie, Fizjoterapia dzieci i młodzieży, Fizjoterapia dorosłych po 50 roku życia. W ramach projektu organizowane są również liczne szkolenia, seminaria, panele, spotkania z firmami z branży fizjoterapeutycznej. Co więcej dzięki EFS studenci mogą skorzystać z płatnych staży i praktyk. Powyższe działania są zdaniem studentów mobilizujące i bardzo dobrze oceniane.

Organizowane przez Uczelnię spotkania z interesariuszami zewnętrznymi dają możliwość dostosowania celów i efektów kształcenia do zmieniających się potrzeb zewnętrznych i wewnętrznych.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Koncepcja kształcenia, misja Uczelni i strategia jednostki są spójne. Różnorodność oferty kształcenia polega na dużej liczbie zajęć do wyboru (27 przedmiotów). Oferta kształcenia jest systematycznie modyfikowana i dostosowywana do zmieniających się przepisów prawa co pozwala na prawidłową realizację procesu kształcenia studentów.

2) Uczelnia włącza w procesie ustalenia koncepcji kształcenia zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych interesariuszy.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

Analizowany i oceniany okres kształcenia to lata akademickie 2010/2011, 2011/2012 oraz 2012/2013. Dwa pierwsze okresy odnoszą się do zasad obowiązujących przed zmianami wprowadzonymi w nowelizacji Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym, natomiast okres trzeci, rok akademicki 2012/2013 to pierwszy cykl kształcenia analizowany w oparciu o obowiązujące od października 2012 roku nowe zasady. Kształcenie na kierunku „fizjoterapia” w WSM w Warszawie dostało ocenę warunkową, zawartą w Uchwale Prezydium PKA z dnia 21.10.2010 roku. Przedstawione WSM w Warszawie zarzuty, w części interesującej nas w tym miejscu, odnoszące się do niezgodności z obowiązującymi standardami kształcenia dotyczyły planów i programów studiów, a w szczególności liczby godzin zajęć dydaktycznych, sekwencji przedmiotów, liczebności grup klinicznych, liczby przedmiotów do wyboru oraz treści kształcenia w zakresie przedmiotu podstawy fizjoterapii klinicznej. Ponowna ocena programowa, po okresie naprawczym, przeprowadzona w listopadzie 2011 roku zaowocowała raportem z wizytacji, w którym stwierdzono, iż poczynione działania naprawcze, we wszystkich, również w interesujących nas w tym punkcie kwestiach, spełniają wymogi wynikające z obowiązujących przepisów i standardów. Analiza dokumentów

źródłowych przeprowadzona na miejscu, w WSM w Warszawie, podczas obecnej wizytacji pozwala stwierdzić, iż dokonane działania naprawcze mają charakter trwały i zostały utrzymane w odniesieniu do planów i programów studiów dla studentów studiujących w starym systemie i są zgodne w stopniu znaczącym z celami i efektami kształcenia wskazanymi w standardach kształcenia (Część A – Studia pierwszego stopnia, punkt II - Kwalifikacje absolwenta, załącznik nr 33 do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r., wraz ze zmianami ogłoszonymi w Dz.U.2009 Nr 180, poz. 1407, Załącznik nr 2 rozporządzenia z 16 października 2009 roku).

Zmiany obowiązujące Uczelnię od października 2012 roku wymagają oddzielnej analizy przedstawionych do oceny dokumentów, odnoszących się do funkcjonowania właśnie rozpoczętego roku akademickiego. Niestety władze Uczelni nie są w pełni przygotowane do działania w warunkach nowych regulacji. Zostały opracowane plany studiów dla studentów, którzy rozpoczęli naukę w roku akademickim 2012/2013, dla studiów stacjonarnych, niestacjonarnych - dla studentów z tytułem technika fizjoterapii i dla studiów niestacjonarnych - dla studentów bez tytułu technika fizjoterapii. Zostały opracowane i zatwierdzone efekty kształcenia dla ocenianego kierunku, na poziomie studiów I stopnia, wiążące efekty obszarowe z treściami kierunkowymi i modułami (Uchwała nr 33/S/2012 Senatu WSM w Warszawie, z dnia 24 lipca 2012 roku). Inne przedstawione dokumenty, tj.: sylabusy, harmonogramy zajęć, w chwili obecnej zostały opracowane tylko na semestr zimowy. Tymczasem student rozpoczynający studia w roku akademickim 2012/2013 powinien mieć do wglądu wszystkie obowiązujące go w okresie 3-letniej nauki sylabusy, w tym terminy odbywania praktyk zawodowych. Powyższa sytuacja nie pozwala na miarodajną odpowiedź na postawione w punkcie 2.2.1. zadanie, jednak analiza w/w planów studiów oraz dostępnych sylabusów pozwala stwierdzić, iż założone, przedstawione i opisane cele i efekty kształcenia na ocenianym praktycznym kierunku *fizjoterapia*, są zgodne w stopniu znaczącym z efektami kształcenia określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego.

Brakujące dokumenty są w trakcie opracowywania.

Oceniany kierunek jest kierunkiem o profilu praktycznym, W przedstawionych sylabusach dla przedmiotów realizowanych wg planu studiów dla I roku studiów 2012/2013, semestr zimowy, umieszczono zapis w pozycji profil kształcenia: praktyczny. W Uchwale nr 33/S/2012 Senatu WSM w Warszawie, z dnia 24 lipca 2012 roku nie przedstawiono informacji o profilu kształcenia, wymaga to uzupełnienia.

Uchwała Senatu WSM w Warszawie nr 28/S/2012 z dnia 28 marca 2012 roku (zał. nr 1, punkt 15, str.3) zobowiązuje władze Uczelni do rozpoczęcia procesu zmierzającego do nawiązania partnerskich stosunków z pracodawcami, procesu polegającego na podpisaniu umów patronackich nad specjalnościami przydatnymi pracodawcy oraz na organizacji cyklicznych spotkań z największymi pracodawcami regionu w celu przedstawienia studentom i władzom uczelni praktycznego wymiaru sylwetki absolwenta w ich opinii. Uczelnia wprowadza także system ankietowy dla swoich absolwentów, co ma dać dodatkową wiedzę na temat ewentualnych modyfikacji koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku. Zatem w chwili obecnej można mówić o rozszerzaniu działań uwzględniających, w większym niż dotychczas zakresie, wymagania organizacji zawodowych oraz o działaniach zwiększających wpływ absolwentów i przedstawicieli pracodawców na formułowanie efektów kształcenia.

W opinii zespołu oceniającego, analiza dotychczasowych osiągnięć dydaktycznych Uczelni, na ocenianym kierunku, realizowanych według obowiązujących do 1 października br. zasad,

była prawidłowa, efekty kształcenia były spójne z założonymi celami kształcenia a także spójne z koncepcją rozwoju kierunku, zgodne z misją i strategią Uczelni.

Powyższa ocena dotyczy w pełni ostatnich dwóch lat akademickich. Jeśli chodzi o program kształcenia wprowadzony od 1.10.2012 roku, ZO stwierdza, iż Uczelnia opracowała i zatwierdziła efekty kształcenia dla ocenianego kierunku, na poziomie studiów I stopnia, wiążące efekty obszarowe z treściami kierunkowymi i modułami, opracowała sylabusy dla przedmiotów rozpoczynających się w semestrze zimowym Uczelnia jest w trakcie opracowywania nowych sylabusów dla przedmiotów rozpoczynających się od przyszłego, letniego semestru. Brak kompletu nowych sylabusów utrudnia rzetelną ocenę spójności planowanych efektów kształcenia.

Założone, opisane w dostępnych sylabusach efekty kształcenia dla przedmiotów, oraz modułów są możliwe do osiągnięcia przez każdego studenta poprzez realizację celów kształcenia dzięki właściwie dobranym metodom dydaktycznym i formom prowadzonych zajęć. Wątpliwości budzi jedynie kwestia praktyk zawodowych. *Regulamin praktyk* nie stwierdza jednoznacznie, iż studenci sami organizują sobie miejsca gdzie odbywają praktyki, ale brak umów z jednostkami służby zdrowia, w których potwierdzona byłaby możliwość realizacji praktyk, wskazuje, iż ten fragment procesu kształcenia, tak ważny w profilu praktycznym, może być realizowany nierzetelnie. Zarządzenie nr 13/2011 Rektora WSM w Warszawie z dnia 12 października 2012 roku jednoznacznie potwierdza, iż w roku akademickim 2012/2013 studenci zobowiązani są do zorganizowania praktyk studenckich we własnym zakresie, zgodnie z *Regulaminem praktyk*. Uczelnia nie organizuje i nie ponosi żadnych kosztów finansowych organizacji i realizacji praktyk, zatem uzyskanie spodziewanych efektów kształcenia w tym segmencie może być niemożliwe.

2.1.1. Ocena dostępności opisu założonych efektów kształcenia czy i w jaki sposób opis efektów kształcenia jest publikowany.

Obecnie obowiązujące standardy kształcenia dla II i III roku studiów oraz opisane efekty kształcenia dla I roku, zostały uwzględnione w programie nauczania kierunku „fizjoterapia”. Program kształcenia w WSM przedstawiony został w formie sylabusów z uwzględnieniem opisu zakładanych efektów kształcenia.

Opis zakładanych efektów kształcenia jest udostępniany studentom na ich prośbę w dziekanacie Wydziału. Problemem jest brak publikowania ww. efektów na stronie internetowej, czy też w gablotkach Wydziału. Studenci deklarują znajomość zakładanych efektów kształcenia dla kierunku „fizjoterapia” w WSM.

Studenci obecni na spotkaniu potrafili wskazać nabytą w trakcie studiów ogólną wiedzę dotyczącą przede wszystkim zagadnień rehabilitacyjnych i medycznych, potrafili również wymienić umiejętności ściśle związane z kierunkiem „fizjoterapia” takie jak: posługiwanie się specjalistycznym sprzętem, praca z pacjentem itp.

Zakładane efekty kształcenia wymienione przez studentów są zbieżne z efektami przedstawionymi przez Wydział. Niestety poza ogólnym zarysem efektów i celów kształcenia przedstawionym na stronie internetowej Wydziału, brak oficjalnie publikowanych szczegółowych informacji dot. efektów kształcenia, co stanowi poważny problem dla kandydatów na studia oraz studiujących na Uczelni osób.

2.2. Ocena czy efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na opracowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji.

Studenci uważają sylabusy za czytelne i zrozumiałe. Na ich podstawie potrafią wykazać jaką wiedzę, umiejętności i kompetencje zdobędą podczas studiów. Dodatkowo uważają, że poprzez zajęcia wykładowe, ćwiczeniowe oraz lektoraty, warsztaty, seminaria itp. zdobywają konkretne efekty kształcenia.

Dokładna analiza wypowiedzi studenckich pozwala stwierdzić, iż efekty kształcenia w Wyższej Szkole Mazowieckiej w Warszawie na kierunku „fizjoterapia” są sprawdzalne poprzez zaliczenia i egzaminy oraz szczegółowo realizowane w obszarze zdobywanej wiedzy (w zakresie wszystkich nauczanych przedmiotów).

2.3. *Analiza i ocena systemu weryfikacji efektów kształcenia, w tym:*

2.3.1. *Objęcie tym systemem wszystkich kategorii efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne), oraz wszystkich etapów kształcenia;*

Uchwałą nr 33/S/2012 z dnia 4 lipca 2012 Uczelnia określiła efekty kształcenia na kierunku „fizjoterapia” na poziomie studiów pierwszego stopnia zgodnie z wymogami art. 11 ust. 2 pkt 2 ustawy. Uczelnia w powyższej uchwale określiła efekty kierunkowe oraz moduły przedmiotów je realizujące, a także przyporządkowała efekty kierunkowe do efektów obszarowych określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520);

Opracowane są także sylabusy poszczególnych przedmiotów (dla I semestru I roku studiów 2012/2013, w trakcie opracowywania dla II semestru), wraz z podziałem na wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, które student uzyskuje realizując poszczególne przedmioty.

System weryfikacji efektów kształcenia nie jest zdefiniowany w jednolitej pisemnej formie, można go wyodrębnić analizując dostępne sylabusy i plany studiów. W załączonej do każdego sylabusa *Karty przypisywania przedmiotowi efektów kształcenia*, określona została metoda oceny stopnia osiągnięcia założonego efektu, np. kolokwium pisemne, oraz określone zostały metody i narzędzia dydaktyczne, np. wykład ustny bądź pokaz multimedialny. Sylabusy i plany studiów określają tzw. rygor, czyli tryb zaliczenia przedmiotu, np. egzamin pisemny, bądź zaliczenie ustne z oceną. Zespół oceniający przeglądał szereg pisemnych prac etapowych, realizowanych w trakcie lub w końcowej fazie realizacji określonego przedmiotu przez studentów, stwierdzając, iż sposób weryfikacji prac był prawidłowy. O ile system weryfikacji wszystkich kategorii efektów kształcenia, w odniesieniu do zajęć dydaktycznych prowadzonych na ocenianym kierunku nie budzi zastrzeżeń, to brak określenia efektów kształcenia dla praktyk zawodowych (brak sylabusów) i zaproponowany, w Zarządzeniu nr 13/2011 Rektora WSM w Warszawie z dnia 12 października 2012 roku, sposób ich realizacji nie daje gwarancji uzyskania i weryfikacji pożądaných efektów kształcenia w tym istotnym elemencie kształcenia praktycznego studentów.

Program kształcenia na kierunku studiów „fizjoterapia” realizowany jest z wykorzystaniem różnych form dydaktycznych: wykładów, ćwiczeń, seminariów. Szczególnie istotne na ocenianym kierunku są ćwiczenia kliniczne i praktyki zawodowe. Celem praktyk jest

doskonalenie przez studentów zdobytej wiedzy na ćwiczeniach klinicznych oraz umiejętności praktycznego jej wykorzystania. Praktyki mają za zadanie zdobycie doświadczenia zawodowego niezbędnego w pracy „fizjoterapeuty”. Ćwiczenia kliniczne odbywają się w placówkach medycznych, z którymi Uczelnia powinna mieć podpisane umowy lub porozumienia (nie przedstawiono aktualnych umów). Natomiast praktyki zawodowe studenci odbywają w zakładach opieki zdrowotnej wskazanych przez siebie po uprzednim zatwierdzeniu ich przez Dziekana w oparciu o opinię koordynatora praktyk. Szczegółowe wytyczne odbywania praktyk zawodowych reguluje uchwalony przez Senat Uczelni *Regulamin praktyk*, który wszedł w życie w WSM w Warszawie w dniu 1 października 2011 roku. Określa on zasady odbywania i zaliczania praktyk, określa nadzór organizacyjny i merytoryczny, opisuje praktykę wstępną oraz określa odpowiedzialność dyscyplinarną studenta. Nie jest dokumentem pełnym, ponieważ nie wyszczególnia wszystkich praktyk oraz nie określa efektów kształcenia zaplanowanych dla poszczególnych praktyk. Nadzór merytoryczny nad przebiegiem praktyk sprawuje Koordynator praktyk podległy Dziekanowi Wydziału, który odbiera od studenta książeczkę praktyk wypełnioną przez studenta a potwierdzoną przez opiekuna praktykującego studenta z ośrodka służby zdrowia. System weryfikacji uzyskanych efektów, szczególnie w sytuacji, kiedy student jest zmuszony sam załatwiać miejsce na praktykę, jest wątpliwy.

Zasady dyplomowania zawarte są w Regulaminie Studiów, w ust. XI. Praca dyplomowa – egzamin dyplomowy, §30 do §37, oraz w Regulaminie: podjęcia pracy dyplomowej oraz egzaminu dyplomowego. Zasady procesu dyplomowania są jasno określone. Uczelnia opracowała regulamin rozpoczęcia i sposobu realizacji pracy dyplomowej, w którym znajdują się szczegółowo opracowane zasady. Stosuje się ustaloną centralnie skalę ocen od 3 - dostateczny, 3 plus, 4 - dobry, 4 plus do 5 - bardzo dobry. Uczelnia prowadzi wykaz prac licencjackich wyróżnionych, które są typowane do prezentacji na studenckich konferencjach naukowych.

Uzyskanie pozytywnej oceny z zaliczenia ćwiczeń, laboratoriów, konwersatoriów lub z lektoratu danego przedmiotu jest podstawą dopuszczenia studenta do egzaminu. Egzaminy mają formę pisemną lub ustną.

Oglądowi poddano losowo wybrane karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu. Dokumenty te są sporządzane zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188);r. a ich analiza pozwala na stwierdzenie, że zakładane cele i efekty kształcenia są weryfikowane.

Podobnie w wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane ze złożeniem egzaminu dyplomowego (protokoły egzaminu dyplomowego i recenzja pracy dyplomowej), a także potwierdzenia odbycia zajęć klinicznych i praktyk zawodowych. Analiza dyplomów i suplementów oraz protokołów egzaminu dyplomowego wykazała, że efekty kształcenia zakładane w programie kształcenia ocenianego kierunku studiów są weryfikowane.

Oglądowi poddano etapowe prace studentów: testy i prace pisemne. W ocenie Zespołu Oceniającego etapowe prace studentów są poprawne.

Teczkę akt osobowych studenta (razem z pracą dyplomową) przechowuje się w archiwum uczelni przez okres 50 lat (zgodnie z § 4 ust. 2 ww. rozporządzenia).

Przyczyną skreślenia z listy studentów były dwa podstawowe powody: przede wszystkim rezygnacja ze studiów, a także nie wniesienie opłat związanych z odbywaniem studiów. Skala skreśleń to poziom kilku procent (poniżej 4%) w relacji do ogólnej liczby studentów.

W ocenianej Uczelni nie ma jednolitego systemu, który standaryzowałby wymogi związane z formułowaniem ocen. Pomimo braku systemu oceny efektów kształcenia w Uczelni, studenci mają dostęp do przedmiotowej informacji. Zasady oceniania są opisane w *Regulaminie studiów*, w *Sylabusach*.

Efekty kształcenia osiągnięte przez studentów na kierunku „fizjoterapia” są oceniane poprzez: egzaminy, testy, zaliczenia, prezentacje jak również poprzez weryfikowanie poprawności wykonywania konkretnych ćwiczeń lub zadań praktycznych. Obecni na spotkaniu studenci uważają, że wiedza, kompetencje i umiejętności są odpowiednio weryfikowane (dobre, tak, iż osiągnięte efekty kształcenia są poprawnie sprawdzane). Informacje o formie sprawdzania osiągniętych efektów przedstawia się studentom w regulaminie studiów, na stronie internetowej a także w stworzonych sylabusach. Informacje o terminach zaliczeń, egzaminów studenci otrzymują z odpowiednim wyprzedzeniem. Prowadzący na pierwszych zajęciach przedstawiają studentom źródła wiedzy: literaturę, niezbędne materiały do nauki, również precyzują warunki zaliczenia przedmiotów, konsekwentnie je realizując.

W WSM w Warszawie działa Biuro Karier, które obok pomocy studentom w znalezieniu pracy analizuje losy zawodowe absolwentów Uczelni i oczekiwania pracodawców. Uczelnia wprowadza także system ankietowy dla swoich absolwentów, co ma dać dodatkową wiedzę na temat ewentualnych modyfikacji koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku. Monitoring karier absolwentów odbywa się cyklicznie po roku, trzech i pięciu latach od ukończeniu kształcenia pierwszego stopnia studiów. Rok temu Biuro rozpoczęło realizowanie badania poprzez ankietyzację około 300 absolwentów i jest obecnie na etapie analizy wyników. Monitoring jest wykonywany za pomocą kwestionariusza ankietowego. Ankieta zawiera pytania dotyczące przydatności zdobytej przez absolwentów wiedzy, rodzaju obecnie wykonywanej pracy, opinii na temat dotychczasowego kształcenia, dalszych planów badanego itd. Badanie prowadzone jest przy współpracy z portalem absolwent.pl. Poprzez ww. portal uzyskiwane są również informacje od interesariuszy zewnętrznych (przedsiębiorstw, placówek medycznych itd.) na temat posiadanych przez absolwentów WSM kompetencji, umiejętności oraz zdobytej, w ramach ocenianego kierunku wiedzy. Uczelnia deklaruje, iż zdobyte w ten sposób informacje są wykorzystywane do poprawy jakości kształcenia, dostosowania obowiązujących programów do wymogów rynku pracy oraz oczekiwań pracodawców, promocji Uczelni itp.

Zgodnie z zapisem w Załączniku nr 1 do Uchwały Senatu WSM w Warszawie, nr 28/S/2012, z dnia 28 marca 2012 roku, władze Uczelni zostały zobowiązane do nawiązania partnerskich stosunków z pracodawcami, poprzez podpisanie stosownych umów patronackich.

Godnym wyróżnienia jest uczestnictwo Uczelni w projekcie „Rozwój Potencjału Dydaktycznego Wyższej Szkoły Mazowieckiej. Odpowiedzią na Potrzeby Gospodarki Opartej na Wiedzy” (EFS), poprzez który Uczelnia współpracuje ze środowiskiem zewnętrznym tj. firmami, przedsiębiorstwami itd. Podnosząc tym samym jakość kształcenia. W ramach projektu Uczelnia organizuje m.in. spotkania z przedsiębiorstwami w celu zmodyfikowania programów studiów i dostosowania ich do rynku pracy. Kolejnym z realizowanych założeń programu EFS jest umożliwienie studentom podjęcia płatnych stażów i praktyk, znacznie podnoszących ich kwalifikacje.

Powyższe działania, będące w trakcie realizacji, pozwolą na większe dostosowanie koncepcji kształcenia do potrzeb realnego, regionalnego rynku pracy.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych.

W ocenianych pracach licencjackich tematy podejmowane przez studentów są związane z kierunkiem studiów. Były to prace poglądowe połączone z opisem przypadku (2 prace). Układ tych prac jest bardzo zróżnicowany, lecz w większości proporcje składowych części prac są niewłaściwe. Piśmiennictwo jest skąpe, zawiera głównie podręczniki i monografie, a prac oryginalnych jest znikoma liczba. Nie ma dobrej, jednolitej struktury streszczeń i nie we wszystkich pracach jest streszczenie.

Należy ujednoczyć strukturę prac poglądowych, jasno określić wymagania dotyczące piśmiennictwa wykorzystywanego w pracy (dla prac poglądowych powinny to być głównie oryginalne prace badawcze – nie podręczniki czy monografie) i minimalną jego liczbę oraz objętość pracy.

Zakres wprowadzonych zmian w okresie ostatnich dwóch lat, w odpowiedzi na zastrzeżenia i uwagi PKA wyrażone w Uchwale Nr 15/5/2010 Prezydium PKA z dnia 21 października 2010 roku obejmuje szereg pozytywnych działań. W Uczelni wyposażono w dodatkowy sprzęt pracownie: anatomii, fizjologii, biomechaniki i utworzono pracownię biologii. Zmieniono również plany i programy studiów uwzględniając wszystkie uwagi zespołu oceniającego zawarte w raporcie i rzeczowej Uchwale Prezydium PKA, odnoszące się do sekwencji przedmiotów, liczby godzin, punktacji ECTS, również dopracowano treści kształcenia w zakresie *podstaw fitoterapii klinicznej, fizjoterapii klinicznej w dysfunkcjach narządu ruchu* oraz w *fizjoterapii klinicznej w chorobach wewnętrznych*. Opracowano nowy *Regulamin studiów*, w którym stworzono możliwość studiowania osobom niepełnosprawnym, wdrożono poprawny, jednolity dla wszystkich kierunków wzór *syllabusów*, opracowano także brakujący w strukturze organizacyjnej *Regulamin praktyk zawodowych*. Wprowadzono także ograniczenie liczebności grup klinicznych do 6 osób, co w pełni pozwala osiągnąć założone praktyczne efekty kształcenia w przedmiotach kierunkowych.

Wprowadzone w Uczelni zmiany są właściwą drogą postępowania władz wizytowanej jednostki i pozwalają na prawidłową realizację procesu kształcenia studentów.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: znacząco.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

- 1) Zakładane cele kształcenia w przypadku studiów kontynuowanych w roku akademickim 2012/2013 są zgodne z celami i efektami kształcenia zawartymi w standardzie kształcenia w stopniu znaczącym. Weryfikacji wymaga sposób realizacji praktyk zawodowych. W przypadku studiów rozpoczynających się w roku akademickim 2012/2013 są zgodne z celami i efektami kształcenia zawartymi w KRK w stopniu znaczącym w odniesieniu do analizowanych materiałów, w tym nowych sylabusów opracowanych tylko dla semestru zimowego.**

Efekty kształcenia są spójne w stopniu znaczącym z założonymi celami kształcenia i koncepcją rozwoju kierunku, zgodne z misją i strategią Uczelni.

Założone efekty kształcenia dla przedmiotów, oraz modułów są możliwe do osiągnięcia w stopniu znaczącym z wyjątkiem praktyk zawodowych organizowanych od bieżącego roku, dla których efekty kształcenia są częściowo możliwe do osiągnięcia (syllabusy opracowane tylko dla semestru zimowego).

- 2) **Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.**
- 3) **System weryfikacji efektów kształcenia w WSM w Warszawie nie jest zdefiniowany w jednolitej pisemnej formie, jednak zapisy odnośnie weryfikacji uzyskanych efektów zawarte w regulaminach studiów, planach studiów i sylabusach są wystarczające w stopniu znaczącym. Wyjątek stanowią praktyki zawodowe, gdzie system weryfikacji w opinii zespołu oceniającego jest niewystarczający, co pozwala osiągać praktyczne efekty w stopniu częściowym. Sposób zmierzenia/oceny efektów kształcenia poczynając od zaliczeń i egzaminów z danego przedmiotu, kończąc na pracy dyplomowej jest wystarczający w stopniu znaczącym z wyjątkiem oceny uzyskanych efektów z praktyk zawodowych. W ocenianej Uczelni nie ma jednolitego systemu, który standaryzowałby wymogi związane z formułowaniem ocen. Jednak studenci mają dostęp do przedmiotowej informacji. Zasady oceniania są opisane w stopniu znaczącym w regulaminach studiów, w sylabusach, są także efektem indywidualnych bądź grupowych ustaleń pomiędzy nauczycielem a studentami.**
- 4) **Uczelnia jest w trakcie tworzenia systemu współpracy z regionalnym rynkiem pracy i z gronem swoich absolwentów. Wdrożenie systemu umożliwi badanie karier zawodowych absolwentów i określenie oczekiwań pracodawców w stosunku do absolwentów Uczelni.**

3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

Programy studiów kontynuowanych, stacjonarnych i niestacjonarnych są dostosowane do obowiązujących, do 31.09.2012 roku, standardów kształcenia, zawartych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia. Analiza planów studiów, sylabusów, jak i ogólnej koncepcji kształcenia pozwala stwierdzić, iż realizowany program studiów umożliwi osiągnięcie zaplanowanych celów oraz ogólnych i szczegółowych efektów kształcenia, a także umożliwi uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Zgodnie § 16 ust. 2 pkt 3 Statutu Uczelni Rada Wydziału uchwała plany i programy studiów, a wytyczne do nich określa Senat (§ 12 ust 1 pkt. 7) Natomiast Uchwałą nr 31/S/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. Senat Wyższej Szkoły Mazowieckiej w Warszawie zatwierdził plany i programy studiów w roku akademickim 2012/2013. W związku z tym plany i programy studiów na ocenianym kierunku zostały określone niezgodnie z przyjętym w Uczelni systemem wewnętrznych aktów prawnych.

Programy, plany studiów, sylabusy oraz opisy zakładanych efektów kształcenia, odnoszące się do studiów rozpoczynających się od roku akademickiego 2012/2013, są również dostosowane w stopniu znaczącym do nowych uwarunkowań prawnych. Mankamentem w realizowanych rozwiązaniach są dwa elementy: na dzień dzisiejszy nowe sylabusy zostały opracowane tylko dla przedmiotów realizowanych w semestrze zimowym oraz scedowanie organizacji praktyk zawodowych na barki studentów, co grozi w opinii Zespołu oceniającego nieosiągnięciem założonych efektów kształcenia, wobec braku pełnej, realnej kontroli Uczelni nad tą częścią procesu edukacyjnego, tak ważnego w profilu praktycznym kształcenia studentów fizjoterapii.

W WSM w Warszawie, na ocenianym kierunku, funkcjonują trzy typy studiów kontynuowanych:

- Studia stacjonarne, trwające 6 semestrów,
- Studia niestacjonarne dla techników fizjoterapii, trwające 6 semestrów,
- Studia niestacjonarne dla studentów bez tytułu technika, trwające 7 semestrów,

i trzy typy studiów rozpoczynających się w roku akademickim 2012/2013 w nowych uwarunkowaniach prawnych:

- Studia stacjonarne, trwające 6 semestrów,
- Studia niestacjonarne dla techników fizjoterapii, trwające 6 semestrów,
- Studia niestacjonarne dla studentów bez tytułu technika, trwające 7 semestrów.

Studia kontynuowane stacjonarne realizowane są podczas 3826 (189 punktów ECTS) godzin zajęć dydaktycznych, w tym: 315 godzin to przedmioty kształcenia ogólnego, 540 godzin to przedmioty kształcenia podstawowego, 1485 godzin to przedmioty kształcenia kierunkowego, 480 godzin to przedmioty do wyboru, 920 godzin praktyk zawodowych. Pozostałe godziny to seminarium dyplomowe i przedmiot metodyka pracy dyplomowej oraz 6 godzin szkolenia BHP i szkolenie biblioteczne. Liczbę obowiązkowych 480 godzin przedmiotów do wyboru (15 lub 16 przedmiotów) studenci wybierają z zaproponowanej liczby 690 godzin (22 przedmioty).

Studia kontynuowane niestacjonarne dla techników fizjoterapii realizowane są podczas 3106 (186 punktów ECTS) godzin zajęć dydaktycznych, w tym: 265 godzin to przedmioty kształcenia ogólnego, 460 godzin to przedmioty kształcenia podstawowego, 1125 godzin to przedmioty kształcenia kierunkowego, 280 godzin to przedmioty do wyboru, 920 godzin praktyk zawodowych. Pozostałe godziny to seminarium dyplomowe i przedmiot metodyka pracy dyplomowej oraz 6 godzin szkolenia BHP i szkolenie biblioteczne. Liczbę obowiązkowych 280 godzin przedmiotów do wyboru (6 lub 7 przedmiotów) studenci wybierają z zaproponowanej liczby 920 godzin (22 przedmioty).

Studia kontynuowane niestacjonarne dla studentów bez tytułu technika realizowane są podczas 3546 (208 punktów ECTS) godzin zajęć dydaktycznych, w tym: 265 godzin to przedmioty kształcenia ogólnego, 460 godzin to przedmioty kształcenia podstawowego, 1125 godzin to przedmioty kształcenia kierunkowego, 720 godzin to przedmioty do wyboru, 920 godzin praktyk zawodowych. Pozostałe godziny to seminarium dyplomowe i przedmiot metodyka pracy dyplomowej oraz 6 godzin szkolenia BHP i szkolenie biblioteczne. Liczbę obowiązkowych 720 godzin przedmiotów do wyboru (16 lub 17 przedmiotów) studenci wybierają z zaproponowanej liczby 920 godzin (22 przedmioty).

W przypadku studiów kontynuowanych, czas trwania studiów został zaplanowany właściwie, umożliwi on prawidłową realizację procesu kształcenia. Przyjęte rozwiązania ogólnej liczby godzin i godzin w grupie przedmiotów podstawowych, kierunkowych i do wyboru są zgodne z wymaganiami standardu kształcenia dla kierunku *fizjoterapia* zawartymi w rozporządzeniu MNiSW z dnia 12 lipca 2007 roku w sprawie standardów kształcenia.

Studia rozpoczynające się w roku akademickim 2012/2013, stacjonarne realizowane są podczas 4385 (215 punktów ECTS) godzin zajęć dydaktycznych (w tym praca własna 1545) plus 920 godzin praktyk zawodowych. W liczbie 4385 mieści się: 385 godzin to przedmioty kształcenia ogólnego, 825 godzin to przedmioty kształcenia podstawowego, 1750 godzin to przedmioty kształcenia kierunkowego, 1350 godzin to przedmioty do wyboru. Pozostałe godziny to seminarium dyplomowe i przedmiot metodyka pracy dyplomowej oraz szkolenia

BHP i szkolenie biblioteczne. Liczbę obowiązkowych 1350 godzin przedmiotów do wyboru (min. 21 przedmiotów) studenci wybierają z zaproponowanej liczby 1700 godzin (27 przedmiotów).

Studia rozpoczynające się w roku akademickim 2012/2013, niestacjonarne dla techników fizjoterapii realizowane są podczas 2141 godzin zajęć dydaktycznych plus 920 godzin praktyk zawodowych (188 punktów ECTS). W liczbie 2141 mieści się: 235 godzin to przedmioty kształcenia ogólnego, 450 godzin to przedmioty kształcenia podstawowego, 1120 godzin to przedmioty kształcenia kierunkowego, 280 godzin to przedmioty do wyboru. Pozostałe godziny to seminarium dyplomowe i przedmiot metodyka pracy dyplomowej oraz szkolenia BHP i szkolenie biblioteczne. Liczbę obowiązkowych 280 godzin przedmiotów do wyboru (6 lub 7 przedmiotów) studenci wybierają z zaproponowanej liczby 920 godzin (22 przedmioty).

Studia rozpoczynające się w roku akademickim 2012/2013, niestacjonarne dla studentów bez tytułu technika realizowane są podczas 2541 godzin zajęć dydaktycznych plus 920 godzin praktyk zawodowych (208 punktów ECTS). W liczbie 2541 mieści się: 235 godzin to przedmioty kształcenia ogólnego, 450 godzin to przedmioty kształcenia podstawowego, 1120 godzin to przedmioty kształcenia kierunkowego, 680 godzin to przedmioty do wyboru. Pozostałe godziny to seminarium dyplomowe i przedmiot metodyka pracy dyplomowej oraz szkolenia BHP i szkolenie biblioteczne. Liczbę obowiązkowych 680 godzin przedmiotów do wyboru (16 lub 17 przedmiotów) studenci wybierają z zaproponowanej liczby 920 godzin (22 przedmioty).

W przypadku studiów rozpoczynających się w roku akademickim 2012/2013, czas trwania studiów został również zaplanowany właściwie, umożliwia on prawidłową realizację procesu kształcenia. Przyjęte rozwiązania ogólnej liczby godzin i godzin w grupie przedmiotów podstawowych, kierunkowych i do wyboru nie budzą zastrzeżeń.

Formy zajęć dydaktycznych i stosowane metody kształcenia, opisane w sylabusach oraz czas przeznaczony na realizację studiów na kierunku fizjoterapia w WSM w Warszawie są wystarczające w stopniu **znaczącym** do osiągnięcia założonych efektów kształcenia.

Liczba punktów ECTS przypisanych przedmiotowi nie jest miarą *ważności* przedmiotu, ani miarą wysiłku nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia, nie odzwierciedla też bezpośrednio związku z liczbą godzin zajęć dydaktycznych. Liczba punktów ECTS przypisanych przedmiotowi powinna odzwierciedlać nakład pracy studenta związany z uzyskaniem założonych efektów kształcenia i przyznanie tych punktów studentowi powinno nastąpić po weryfikacji osiągniętej wiedzy, umiejętności i kompetencji, skutkującej ostatecznie zaliczeniem przedmiotu. Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 14 września 2011 roku w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta średnio 25-30 godzinom pracy studenta odpowiada 1 punkt ECTS.

Zaprojektowany w planach studiów i sylabusach system punktacji ECTS, w przypadku rozwojowych studiów rozpoczynających się od roku akademickiego 2012/2013, jest często asymetryczny: punkty ECTS przypisane poszczególnym treściom/przedmiotom są albo zawyżone albo zaniżone. Autorzy systemu zdają się być zasugerowani *ważnością* przedmiotu, co nie sprzyja miarodajnej ocenie np. Fizjoterapia ogólna – 60 godzin 5 punktów ECTS, Anatomia prawidłowa człowieka – 25 godzin, 1 punkt ECTS

Punkty ECTS przyporządkowane zostały wszystkim elementom procesu kształcenia i odzwierciedlają nakład pracy, wymagany do osiągnięcia założonych efektów.

W procesie kształcenia nie wykorzystywano systemu punktacji ECTS do indywidualizacji procesu kształcenia.

Analizowane plany studiów stacjonarnych i niestacjonarnych ocenianej jednostki, nie zawierają błędów w zakresie sekwencji przedmiotów. Sekwencje przedmiotów są poprawne.

Praktyki realizowane są dla wszystkich trybów studiów w jednakowym wymiarze 920 godzin/30 punktów ECTS i obejmują:

Studia stacjonarne i niestacjonarne dla studentów techników fizjoterapii, rozpoczynające się od roku akademickiego 2012/2013.

- Praktyka wstępna kliniczna, 80 godzin, w I sem. (stacjonarni) i II sem. (niestacjonarni), 3 pkt. ECTS,
- Praktyka w pracowni kinezyterapii, 130 godz., po II sem., 4 pkt. ECTS,
- Praktyka w pracowni fizykoterapii, 130 godz., po II sem., 4 pkt. ECTS,
- Praktyka w pracowni kinezyterapii, 130 godz., po IV sem., 4 pkt. ECTS,
- Praktyka w pracowni fizykoterapii, 130 godz., po IV sem., 4 pkt. ECTS,
- Praktyka w zakresie fizjoterapii klinicznej, 160 godzin w V sem., 6 pkt. ECTS
- Praktyka w zakresie fizjoterapii klinicznej. 160 godzin w VI sem., 5 pkt. ECTS

Studia stacjonarne i niestacjonarne dla studentów bez tytułu technik fizjoterapii, rozpoczynające się od roku akademickiego 2012/2013.

- Praktyka wstępna kliniczna, 80 godzin, w II sem., 3 pkt. ECTS,
- Praktyka w pracowni kinezyterapii, 130 godz., po II sem., 4 pkt. ECTS,
- Praktyka w pracowni fizykoterapii, 130 godz., po II sem., 4 pkt. ECTS,
- Praktyka w pracowni kinezyterapii, 130 godz., po IV sem., 4 pkt. ECTS,
- Praktyka w pracowni fizykoterapii, 130 godz., po IV sem., 4 pkt. ECTS,
- Praktyka w zakresie fizjoterapii klinicznej, 200 godzin po VI sem., 5pkt. ECTS
- Praktyka w zakresie fizjoterapii klinicznej. 120 godzin w VII sem., 6 pkt. ECTS

Wymiar praktyk zawodowych nie budzi zastrzeżeń. Istnieje również spójność planu studiów z zaplanowanymi terminami realizacji praktyk. Natomiast miejsce realizacji praktyk jest nieokreślone. Uczelnia nie organizuje, nie finansuje kosztów związanych z odbywaniem praktyk, nie posiada żadnych umów na realizację praktyk zawodowych. Uczelnia zgodnie z zarządzeniem nr 13/2011 Rektora WSM w Warszawie, z dnia 12 października 2012 roku, w sprawie realizacji praktyk zawodowych w WSM w Warszawie w roku akademickim 2012/2013, postanawia: *W roku akademickim 2012/2013 studenci zobowiązani są do zorganizowania praktyk studenckich we własnym zakresie zgodnie z zasadami zawartymi w Regulaminie Praktyk. Uczelnia nie ponosi żadnych kosztów finansowych organizacji i realizacji praktyk (§2 zarządzenia).*

Zgodnie z Regulaminem Praktyk, osobą kierującą praktykami jest Koordynator wyznaczony przez Dziekana Wydziału. Wystawia on studentowi niezbędne dokumenty, tj.: skierowanie na praktykę, program praktyki, dziennik praktyk, itp. Zaliczenie praktyki odbywa się po

przyniesieniu wypełnionego przez studenta i podpisanego przez jego opiekuna na praktyce dziennika praktyk. Koordynator praktyk jest zobowiązany do przeprowadzenia kontroli praktyk w miejscu ich odbywania na zlecenie Dziekana Wydziału.

Taki sposób realizacji i kontroli praktyk może być niekorzystny dla osiągnięcia założonych, ważnych w profilu praktycznym studiów, efektów kształcenia. W ocenie *Zespołu Oceniającego* możliwość osiągnięcia założonych efektów kształcenia w wyniku odbywania praktyk zawodowych jest zagrożona. System kontroli i zaliczania praktyk jest ułomny i również nie sprzyja osiągnięciu założonych efektów kształcenia. Brak formalnej, określonej umową współpracy między uczelnią a jednostką, w której odbywa się praktyka, może powodować, iż praktyka jest realizowana niedbale i pomimo formalnych potwierdzeń nie daje zakładanych efektów.

Studenci posiadający dyplom technika fizjoterapeuty mogą być zwolnieni z obowiązku odbywania praktyk zawodowych, po przedstawieniu stosownych dokumentów. Kwestię zwolnienia z praktyk zawodowych reguluje Uchwała nr 12/S/06 Senatu WSM w Warszawie z dnia 31 maja 2006 roku. Procedura zwolnienia z obowiązku odbywania praktyki jest opisana w Regulaminie Praktyk, w §5, punkt 5 i jest uzasadniona.

Realizacja praktyk od roku akademickiego 2012/2013 tylko częściowo sprzyja osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Wyższa Szkoła Mazowiecka w Warszawie prowadzi dwie podstawowe formy studiów; studia stacjonarne i niestacjonarne. Studia stacjonarne są prowadzone dla absolwentów liceów ogólnokształcących w systemie czasowym 6 semestrów. Studia niestacjonarne są prowadzone dla absolwentów liceów ogólnokształcących i osobno dla techników fizjoterapii, w dwóch różnych systemach czasowych, odpowiednio 6 i 7 semestrów.

Studenci trybu stacjonarnego mają zajęcia dydaktyczne od poniedziałku do piątku. Natomiast studenci trybu niestacjonarnego mają zajęcia dydaktyczne: zjazdy od piątku, od 16.45 do niedzieli włącznie, mają również zajęcia kliniczne w tygodniu. Praktyki zawodowe są zaplanowane głównie w okresie wakacyjnym po semestrach parzystych (patrz 3.1.5.). Taki termin ich realizacji sprzyja procesowi kształcenia, szczególnie studentom studiów niestacjonarnych, pod warunkiem, iż zdobędą urlop w swoim zakładzie pracy na odbycie praktyki.

Liczebność grup dziekańskich, laboratoryjnych, ćwiczeniowych i grup ćwiczeniowych klinicznych powinna być jednoznacznie określona stosownym rozporządzeniem władz Uczelni. Analizując harmonogramy zajęć można stwierdzić, iż grupy dziekańskie i ćwiczeniowe nie przekraczają 30 osób. Również grupy ćwiczeniowe kliniczne w harmonogramach zajęć liczą 6 osób, czyli są poprawne.

W grupach dziekańskich realizowane są przedmioty podstawowe, kierunkowe i zawodowe odbywające się na terenie bazy dydaktycznej WSM w Warszawie. W grupach ćwiczeniowych klinicznych, liczących po 6 osób, realizowane są ćwiczenia kliniczne w ośrodkach służby zdrowia. Ośrodki te to: Szpital Zachodni im Jana Pawła II w Grodzisku Mazowieckim przy ulicy Dalekiej 11, Zespół Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej Caritas Archidiecezji Warszawskiej przy ulicy Krakowskie Przedmieście 62 w Warszawie oraz Szpital Wolski Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej przy ulicy Kasprzaka 17 w Warszawie.

Niestety przedstawione kopie umów informują, iż umowy o organizację i prowadzenie ćwiczeń klinicznych wygasły z dniem 30.09.2012. Według oświadczenia władz Uczelni nowe umowy są w trakcie podpisywania.

Organizacja procesu kształcenia realizowanego w ramach poszczególnych form kształcenia przewidzianych dla poziomu i profilu studiów na kierunku fizjoterapia sprzyja, w stopniu znaczącym, osiągnięciu zakładanych celów i efektów kształcenia

Z formy indywidualizacji studiów mogą skorzystać studenci niepełnosprawni. Nowy zatwierdzony w dniu 29 września 2011 roku, decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego *Regulamin studiów*, daje możliwość studiowania na kierunku *Fizjoterapia* osobom niepełnosprawnym. Organizację odbywania studiów przez niepełnosprawnych studentów określają paragrafy 42-44 *Regulaminu studiów*. Szczegółowe wskazówki dotyczące potrzeb studentów niepełnosprawnych w toku realizacji procesu kształcenia zostały określone w Zarządzeniu Rektora nr 10/2011 z dnia 15.09.2011 roku. Studenci niepełnosprawni w WSM mają możliwość dokonania zmian w organizacji studiów ułatwiających im naukę. W zależności od stopnia i rodzaju niepełnosprawności studenci mogą skorzystać z pomocy tłumacza, w przypadku problemów z przemieszczaniem się otrzymać transportu/przewodnika, odbywać zajęcia w przygotowanej do tego sali itp.. Na kierunku studiuje obecnie jedna osoba niepełnosprawna, która zdaniem studentów otrzymała wsparcie od Uczelni ułatwiające jej studiowanie (np. odbywanie zajęć w przystosowanej do jej niepełnosprawności sali).

Zapisy w *Regulaminie Studiów* stwarzają możliwość indywidualizacji studiów także studentom wybitnie wyróżniającym się w nauce. Uzyskanie indywidualnego toku studiów przez studentów uzdolnionych możliwe jest w przypadku posiadania określonej przez Regulamin średniej ocen z ostatniego semestru. Osoba studiująca w trybie indywidualnym otrzymuje opiekuna, z którym przygotowuje plan i program studiów. Następnie ww. ustalenia zostają zatwierdzone przez Radę Wydziału.

Studenci potwierdzili, że posiadają wiedzę na temat oferowanych przez Uczelnię form indywidualizacji kształcenia, jednak z nich nie korzystają, ponieważ nie odczuwają takiej potrzeby.

Szczegółowy opis przyznawania indywidualnego toku studiowania dla studentów uzdolnionych opisany jest w Regulaminie Studiów.

3.2. Ocena czy zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Założone efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Analiza dokumentów źródłowych przeprowadzona na miejscu, w WSM w Warszawie, podczas obecnej wizytacji pozwala stwierdzić, iż dokonane działania naprawcze mają charakter trwały i zostały utrzymane w odniesieniu do planów i programów studiów dla studentów studiujących w starym systemie i są zgodne w stopniu znaczącym z celami i efektami kształcenia wskazanymi w standardach kształcenia (Część A – Studia pierwszego stopnia, punkt II - Kwalifikacje absolwenta, załącznik nr 33 do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r., wraz ze zmianami ogłoszonymi w Dz.U.2009 Nr 180, poz. 1407, Załącznik nr 2 rozporządzenia z 16 października 2009 roku).

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: znacząco.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) **Formy zajęć dydaktycznych i stosowane metody kształcenia, studiów kontynuowanych i rozpoczynających się od 1.10.2012 roku, opisane w sylabusach oraz czas przeznaczony na realizację studiów na kierunku *fizjoterapii* WSM w Warszawie są wystarczające w stopniu znaczącym do osiągnięcia założonych efektów kształcenia ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Właściwa jest liczba semestrów, dobór modułów oraz ilość godzin praktyk określonych w planach studiów.**

Punkty ECTS przyporządkowane zostały wszystkim elementom procesu kształcenia i odzwierciedlają one znacząco nakład pracy, wymagany do osiągnięcia założonych efektów. Zastosowany system punktacji ECTS w stopniu znaczącym odpowiada liczbie realizowanych godzin.

Spełniono wymogi dotyczących liczby godzin z przedmiotów do wyboru na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych.

Realizacja praktyk od roku akademickiego 2012/2013 tylko częściowo sprzyja osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Organizacja procesu kształcenia realizowanego w ramach poszczególnych form kształcenia przewidzianych dla poziomu i profilu studiów na kierunku *fizjoterapia* sprzyja w stopniu znaczącym osiągnięciu zakładanych celów i efektów kształcenia.

Z formy indywidualizacji studiów mogą skorzystać studenci niepełnosprawni.

- 2) **Założone efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość. Cykl od 2012/2013 tylko semestr I.**

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

Zespół nauczycieli akademickich stanowi grupę przedstawicieli obszaru nauk o kulturze fizycznej, nauk o zdrowiu i medycznych. Ich kwalifikacje są ściśle związane z obszarami wiedzy obejmującymi kształcenie na kierunku fizjoterapia. Wśród nich znajdują się zarówno osoby z grupy zawodowej lekarzy jak i fizjoterapeuci. Liczba osób stanowiących kadrę dydaktyczną (2 samodzielnych nauczycieli akademickich, 7 osób ze stopniem naukowym doktora oraz 2 mgr posiadających doświadczenie zawodowe) zaliczonych do minimum kadrowego oraz osoby stanowiące pozostały zespół nauczycieli akademickich) umożliwi osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia po uzupełnieniu składu minimum kadrowego .

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicy.

Uczelnia zgłosiła do minimum kadrowego 3 nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 7 doktorów oraz 2 osoby z tytułem zawodowym magistra. Jedna z tych 3 osób nie posiada dorobku, a zatem nie została zaliczona do minimum kadrowego.

Wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w § 14 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn zm.), tj.: „*Minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech*

samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora” oraz § 13 pkt. 1, tj.: „Do minimum kadrowego, o którym mowa w § 14, są wliczani nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów” a także § 13 pkt. 2, tj.: „Nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra”.

Uczelnia stosuje wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, który pozwala na stwierdzenie, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w **art. 112a** ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742)

Należy zwrócić uwagę, iż jedna osoba ze stopniem naukowym doktora habilitowanego wymieniona w załączniku 5 (poz. 3) została zatrudniona na stanowisku, którego nie przewiduje art. 110 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Ponadto w umowach o pracę nauczycieli akademickich, dla których Wyższa Szkoła Mazowiecka w Warszawie jest podstawowym miejscem pracy nie wskazano takiej informacji. Nie został zatem spełniony wymóg art. 2 ust. 1 pkt 33 ustawy. Z kolei 4 osoby wskazane przez Uczelnię do minimum kadrowego: 2 doktorów i 2 magistrów wskazanych w Zał. 5 raportu (odpowiednio w poz. 4,7, 11,12) złożyło oświadczenia o wyrażeniu zgody na zaliczenie minimum kadrowego w terminie późniejszym niż wskazanym art. 112a ust. ustawy.

W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy. Teczki zawierają dokumenty, będące potwierdzeniem dorobku praktycznego.

Minimum kadrowe stanowi zespół specjalistów różnych dziedzin związanych z fizjoterapią i rehabilitacją z obszaru nauk medycznych, nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej. Pracownicy naukowo-dydaktyczni posiadają zarówno doświadczenie dydaktyczne jak i zawodowe.

Jednoznaczna ocena spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów.

Do grupy profesorów i doktorów habilitowanych posiadających dorobek naukowy w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla kierunku studiów „fizjoterapia” odnoszący się do zakładanych efektów kształcenia i spełniających wymagania formalno - prawne dotyczące minimum kadrowego dla studiów pierwszego stopnia na kierunku „fizjoterapia” można zaliczyć 2 osoby.

Do grupy doktorów posiadających dorobek naukowy i doświadczenie zawodowe w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów odnoszące się do zakładanych efektów kształcenia i spełniających wymagania formalno - prawne dotyczące minimum kadrowego dla studiów pierwszego stopnia na kierunku fizjoterapia można zaliczyć 7 osób. 2 osoby z tytułem zawodowym magistra posiadają doświadczenie zawodowe w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów odnoszące się do zakładanych efektów kształcenia

zdobyte poza uczelni co pozwala wliczyć je do minimum kadrowego na kierunku studiów „fizjoterapia”.

Wymagania dotyczące minimum kadrowego są spełnione.

Należy jednak prawidłowo określić i umieścić w umowach o pracę stanowiska zatrudnienia pracowników wliczonych do minimum kadrowego – w oparciu o art. 110 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, aby został spełniony wymóg art. 2 ust. 1 pkt 33 ustawy.

Należy też przestrzegać prawidłowego terminu składania oświadczeń o wyrażeniu zgody na zaliczenie minimum kadrowego zgodnie ze wskazanym w art. 112a ust. ustawy.

6 nauczycieli akademickich zgłoszonych do minimum kadrowego tj. dwóch samodzielnych pracowników, 3 doktorów i 1 magister, zatrudnionych jest czas nieokreślonych. 3 osoby z tej grupy (2 samodzielnych pracowników i jeden doktor) zatrudnione są i stanowią minimum kadrowe w Uczelni od 2006 r., w którym uruchomiono kształcenie na ocenianym kierunku, 1 doktor i 1 magister rozpoczęli pracę w 2007 r. a kolejna osoba ze stopniem naukowym doktora rozpoczęła pracę w 2009 r. Pozostali nauczyciele akademicy podjęli zatrudnienie w 2011 (1 doktor habilitowany, 2 doktorów, 1 magister) i 2012 r. (2 doktorów) i są zatrudnione do końca bieżącego roku akademickiego. Przedstawione dane świadczą, iż minimum kadrowe można uznać za stabilne, (połowa nauczycieli akademickich je stanowiące zatrudniona jest na czas nieokreślony i pracuje w Uczelni więcej niż 3 lata.)

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku spełnia wymagania § 17 ust. 1 pkt. 8 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.) wynosi ok. 1:46.

W grupie pracowników zgłoszonych do minimum kadrowego (3 samodzielnych pracowników naukowo- dydaktycznych, 7 doktorów i 2 magistrów) znajdują się reprezentanci zarówno obszaru nauk medycznych i nauk o zdrowiu, jak i nauk o kulturze fizycznej, których kwalifikacje lub doświadczenie zawodowe są ściśle związane z obszarami wiedzy obejmującymi kształcenie na kierunku fizjoterapia. W grupie pozostałych nauczycieli akademickich znajdują się osoby posiadające doświadczenie dydaktyczne i zawodowe związane z obszarami wiedzy, dziedzinami i dyscyplinami nauki pozwalającymi na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Budzi zastrzeżenie obsada zajęć w przypadku z przedmiotów z grupy podstaw fizjoterapii klinicznej, które powinny być prowadzone przez osobę z wykształceniem medycznym – lekarza a nie jak w przypadku kilku przedmiotów z tej grupy przez mgr fizjoterapeutę. Kwalifikacje pozostałych osób są zgodne z przyporządkowanymi im zajęciami dydaktycznymi.

Przeprowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych, które odbywały się w salach dydaktycznych Uczelni. Harmonogram zajęć w czasie wizytacji nie przewidywał ćwiczeń klinicznych w placówkach medycznych. Osoby prowadzące zajęcia reprezentowały dobre przygotowanie merytoryczne, komunikatywność i zaangażowanie w pracę dydaktyczną. Studenci uczestniczyli czynnie w zajęciach. Zajęcia dydaktyczne prowadzone były w sposób prawidłowy.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

Rozwój kadry naukowo-dydaktycznej opiera się na działaniach ukierunkowanych na zwiększanie liczby pracowników poprzez zatrudnianie nowych osób do obsady zajęć na nowo tworzonych kierunkach bądź specjalnościach. Za dobór nowej kadry odpowiedzialne są władze Uczelni.

Podczas wizytacji odbyło się spotkanie z nauczycielami akademickimi, których reprezentowały 4 osoby. W spotkaniu nie uczestniczyły władze Uczelni.

Według relacji przybyłych osób:

- kadra dydaktyczna zatrudniona w Uczelni ma wpływ na kształtowanie tematyki i zakresu materiału z poszczególnych przedmiotów- przygotowanie sylabusów. W wyniku wzajemnej wymiany informacji na temat realizowanych treści programowych, pozwalającej na uniknięcie powtórzeń tych samych tematów w kilku przedmiotach wiedza przekazywana studentom wzajemnie się uzupełnia.

- kadra dydaktyczna uczestniczy w pracach zespołów badawczych realizujących w Uczelni tematyczne prace badawcze

- nauczyciele akademicy pozytywnie oceniają współpracę z władzami Uczelni w zakresie realizacji potrzeb związanych z prowadzeniem dydaktyki

- pozyskują pomoc finansową, w postaci pokrycia kosztów własnych, przy czynnym uczestnictwie w konferencjach i sympozjach naukowych.

- obecne zmiany – lokalizacji siedziby Uczelni postrzegają pozytywnie- jako poprawa warunków pracy zarówno dla studentów jak i prowadzących zajęcia dydaktyczne.

W przeprowadzonej w roku 2010 ocenie jakości kształcenia spełnione były wymogi kadrowe.

Ocena końcowa 4kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

1) Zarówno struktura kwalifikacji jak i liczba osób stanowiących kadre dydaktyczną umożliwi osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia

2) Uczelnia spełnia wymagania w zakresie minimum kadrowego dla studiów pierwszego stopnia. Należy prawidłowo określić i umieścić w umowach o pracę stanowiska zatrudnienia pracowników wliczonych do minimum kadrowego – w oparciu o art. 110 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, aby został spełniony wymóg art. 2 ust. 1 pkt 33 ustawy. Należy przestrzegać prawidłowego terminu składania oświadczeń o wyrażeniu zgody na zaliczenie minimum kadrowego zgodnie ze wskazanym w art. 112a ust. ustawy.

Pozostali nauczyciele akademicy stanowią zespół specjalistów różnych dziedzin związanych z fizjoterapią i rehabilitacją z obszaru nauk medycznych, nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej. Pracownicy naukowo-dydaktyczni posiadają zarówno doświadczenie dydaktyczne jak i zawodowe. Kwalifikacje nauczycieli akademickich są w większości zgodne z tematyką prowadzonych zajęć, należy zweryfikować obsadę zajęć w grupie przedmiotów „podstawy kliniczne z fizjoterapii”.

3) Prowadzona polityka kadrowa oparta jest na weryfikacji zatrudnionej kadry i jej uzupełnianiu poprzez zatrudnianie nowych osób do obsady zajęć nowo tworzonych przedmiotów. Pozwala to na posiadanie, niezbędnej do prawidłowej realizacji procesu kształcenia, kadry dydaktycznej.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Budynki, z których korzysta Wyższa Szkoła Mazowiecka położone na ul. Smulikowskiego 4a są wynajmowane przez Uczelnię, na co przedstawiono stosowną umowę najmu z właścicielem budynku (Związkiem Nauczycielstwa Polskiego) na okres 36 miesięcy począwszy od 27 września 2012 r.

Wykłady prowadzone są w 2 salach wykładowych liczących 70 miejsc, w sali na 50 miejsc oraz w 3 salach dydaktycznych po 40 miejsc. Sprzęt audiowizualny każdorazowo jest pobierany przez wykładowców z magazynu.

Uczelnia posiada n/w pracownie dydaktyczne dla realizacji zajęć z zakresu przedmiotów podstawowych i zawodowych: pracownia anatomii z pracownią biologiczną, pracownia fizjologii, pracownia komputerowa (w trakcie organizacji), pracownia fizykoterapii, 2 pracownie kinezyterapii i pracownia biomechaniki. Nie ma oddzielnej pracowni masażu, a zajęcia realizowane są w pracowniach kinezyterapii (przy aktualnej liczbie studentów jest to dopuszczalne).

Pracownia anatomii jest dobrze wyposażona w liczne modele szkieletu, stawów i narządów wewnętrznych oraz tablice poglądowe. Modele nie są jednak eksponowane lecz umieszczone w szafach, a tylko nieliczne w szafach przeszklonych. W pracowni anatomii odbywają się też zajęcia z biologii. W pracowni jest jeden mikroskop z możliwością projekcji obrazu na ekran i zestaw preparatów mikroskopowych.

Pracownia fizjologii posiada podstawowe, wystarczające wyposażenie, w tym m/innymi elektrokardiograf (6 szt.), defibrylator, ergometr wioślarski, cykloergometr z przystawką EKG, przepływomierz dopplerowski „Veno”, spirometr, pulsoksymetr „Polar RS300X”).

Pracownie kinezyterapii są dobrze wyposażone m/innymi po 5 systemów UGUL z pełnym oprzyrządowaniem, system do Terapii Master, rotory do ćwiczeń k. górnych, barku i k. dolnych (6 szt.), stoły do ćwiczeń, leżanki, tablice poglądowe.

Pracownia fizykoterapii jest wystarczająco wyposażona w aparaturę do ćwiczeń z zakresu elektroterapii, magnetoterapii, laseroterapii, światłolecznictwa, posiada też zestaw Kriopol (1 butla) do krioterapii miejscowej.

Pracownia biomechaniki posiada podstawowe wyposażenie w sprzęt i aparaturę do prowadzenia zajęć, w tym m/innymi ramię stabilizacyjną RS, zestaw do pomiaru siły chwytu ręki, dynamometri cyfrowe, wielofunkcyjny zestaw do profilaktyki wad postawy „OPIW-01 Plus”).

Uczelnia posiada 60 komputerów, a pracownia komputerowa jest w trakcie organizacji.

Uczelnia posiada własny księgozbiór niezbędny do realizacji studiów na kierunku fizjoterapia. Obejmuje on podręczniki z zakresu nauk podstawowych: biologii, anatomii człowieka, atlasy anatomiczne, fizjologii, biochemii, genetyki, pedagogiki, organizacji ochrony zdrowia i ekonomiki zdrowia oraz systemów informatycznych. W skład księgozbioru wchodzi też podręczniki z zakresu patofizjologii, endokrynologii, hematologii, badania klinicznego, poszczególnych specjalności klinicznych oraz bezpośrednio związane z kierunkiem studiów: fizykoterapii, kinezyterapii, fizjoterapii, masażu, metod specjalistycznych, rehabilitacji medycznej, rehabilitacji w różnych specjalnościach klinicznych, ergoterapii i zaopatrzenia ortopedycznego. Liczba poszczególnych pozycji księgozbioru jest wystarczająca. Uczelnia prenumeruje też czasopisma z zakresu kierunku studiów: Fizjoterapia, Fizjoterapia Polska, Rehabilitacja Medyczna, Rehabilitacja w praktyce, Medicina Sportiva, Acta Balneologica. Biblioteka czynna jest przez 4 dni w tygodniu przez 8 godzin, z tym że w soboty tylko w czasie trwania zajęć w trybie niestacjonarnym.

Uczelnia nawiązała współpracę z Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką im. Komisji Edukacji Narodowej w Warszawie, ze zbiorów której mogą bezpłatnie korzystać studenci WSM, także wirtualnie) - umowa z dnia 10 lutego 2012.

Pismem z dnia 10 kwietnia 2012 roku wystąpiono też do Krajowych Licencji Akademickich o dostęp do czasopism WILEY-BLACKWELL (WW) oraz bazy danych SCOPUS koordynowanych przez ICM Uniwersytet Warszawski i finansowanych przez MNiSW od roku 2012. Uczelnia nawiązała też współpracę o usługi informacyjne z ELSEVIER INFORMATION SERVICES AGREEMENT – SCOPUS.

Ćwiczenia kliniczne realizowane są w takich ośrodkach służby zdrowia, jak:

Szpital Zachodni im Jana Pawła II w Grodzisku Mazowieckim przy ulicy Dalekiej 11,
Zespół Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej Caritas Archidiecezji Warszawskiej przy ulicy Krakowskie Przedmieście 62 w Warszawie
Szpital Wolski Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej przy ulicy Kasprzaka 17 w Warszawie.

Przedstawione kopie umów informują, iż umowy o organizację i prowadzenie ćwiczeń klinicznych wygaśły z dniem 30.09.2012. Według oświadczenia władz Uczelni nowe umowy są w trakcie podpisywania.

Obecnie od początku roku akademickiego 2012/2013 Uczelnia prowadzi kształcenie w nowo wynajętej siedzibie. Warunki lokalowe- liczba pomieszczeń ich wielkość w pełni zabezpieczają potrzeby kształcenia na kierunku „fizjoterapia”.

Poszczególne pomieszczenia Uczelni zlokalizowane są na pięciu poziomach. W budynku jest winda dostępna od 1-go piętra do ostatniego. Istnieje jednak dodatkowa winda, która umożliwia przemieszczanie od piwnicy do 1 – piętra. Nie jest to wygodne, ale wszystkie kondygnacje są dostępne dla osób z dysfunkcjami układu ruchu. Należy jednak dodać, że Uczelnia nie przyjmuje kandydatów niepełnosprawnych ruchowo (wymagane zaświadczenie lekarskie). Aktualnie studiuje jeden student z dysfunkcją narządu wzroku.

Uczelnia utworzyła i wyposażyla pracownie anatomii, biologii, fizjologii i biomechaniki. Pracownie znajdują się w budynku Uczelni, w pomieszczeniach o powierzchni umożliwiającej swobodne prowadzenie zajęć w grupach ćwiczeniowych. Baza dydaktyczna umożliwia realizację procesu dydaktycznego i właściwe przygotowanie praktyczne studentów będące podstawą prowadzenia zajęć dydaktycznych w placówkach medycznych. Wyposażenie pracowni w specjalistyczny sprzęt umożliwia prowadzenie prac badawczych i realizację programów badawczych.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego :znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Baza dydaktyczna, pracownie i ich wyposażenie, posiadany księgozbiór i współpraca z Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką im. Komisji Edukacji Narodowej oraz planowany dostęp do baz danych zapewniają prawidłowe realizowanie procesu dydaktycznego, związanego z przygotowaniem wstępnym do zajęć w placówkach medycznych, pozauczelnianych studentów kierunku fizjoterapia w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym. Konieczne jest posiadanie zaplecza do prowadzenia zajęć klinicznych – uaktualnienie umów z placówkami medycznymi. Wskazane jest jak najszybsze uruchomienie pracowni komputerowej i zapewnienie studentom dostępu do Internetu. Uczelnia jest dostępna dla osób z dysfunkcjami narządu ruchu.

6.Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Uczelnia prowadząca studia na poziomie I stopnia nie jest zobowiązana do prowadzenia badań naukowych.

W Uchwale Senatu nr 13/S/2011, z dnia 6 lipca 2011 roku jest zapis: „do zadań Dziekana

należy w szczególności ... do października każdego roku przedstawi Rektorowi plan badań naukowych pracowników naukowo-dydaktycznych wydziału na kolejny rok”. W konsekwencji opracowano obszerny „Wykaz badań naukowych przyjętych do realizacji na lata 2011-2013 w WSM w Warszawie”, który został zatwierdzony przez Rektora.

W czerwcu 2012 roku odbyła się w WSM konferencja naukowa na temat: Postępy fizjoterapii i rehabilitacji”, podczas której prace i wykładu wygłosili pracownicy Uczelni i goście.

W Uczelni działa Koło naukowe młodych fizjoterapeutów, w którym odbywają się zajęcia o charakterze dydaktycznym (pogłębianie wiedzy na tematy z zakresu fizjoterapii), co może stanowić dobre przygotowanie do podejmowania tematów badawczych.

Uczelnia od 2009 roku wydaje własne cykliczne czasopismo pt.: „Problemy fizjoterapii”. Do 2012 roku wydano 5 numerów. W druku jest obecnie obszerna monografia prof. Ludwiki Sadowskiej i dr. Michała Dziewulskiego pt.: Neurofizjologiczne podstawy diagnostyki i terapii dzieci z zaburzeniami rozwojowymi” wydawana przez WSM.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: brak oceny

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

W związku z prowadzeniem kształcenia na poziomie pierwszego stopnia, prowadzenie badań naukowych, jest wymagane przepisami prawa.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

W chwili obecnej w WSM w Warszawie studiuje łącznie 375 osób, w tym:

- Studia stacjonarne – 52 osoby (I s.-16, III s.-16, V s.-20 osób),
- Studia niestacjonarne – 323 osoby (I s.-87, III s.-68, V s.-84, VII s.-84 osoby).

Obowiązujące zasady rekrutacji określa Uchwała nr 7/S/2011 Senatu WSM w Warszawie z dnia 11 maja 2011 roku, w sprawie zatwierdzenia warunków i trybu rekrutacji oraz form studiów na kierunkach prowadzonych w Wyższej Szkole Mazowieckiej w Warszawie w roku akademickim 2012/2013.

Zgodnie z w/w Uchwałą, warunkiem przyjęcia na pierwszy rok studiów I stopnia, stacjonarnych i niestacjonarnych, na kierunek *Fizjoterapia*, jest złożenie określonych w tej uchwale dokumentów.

Uchwała nr 7/S/2011 Senatu WSM w Warszawie określa także limit przyjęć na kierunek Fizjoterapia – zgodnie z limitami przyjęć przyznanymi przez Ministerstwo Zdrowia.

Zasady rekrutacji realizowane w WSM w Warszawie nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów, nie stawiają także żadnych barier ograniczających przyjęcia, które mogłyby mieć pozytywny wpływ na dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia np. rozszerzona matura z biologii czy weryfikowana sprawność fizyczna.

Władze Uczelni, przygotowując plany i programy studiów, obok konieczności uwzględnienia warunków formalno prawnych, starały się tak zaprojektować godziny dydaktyczne i praktyki zawodowe, aby zaplanowane zajęcia były możliwe do realizacji i nie

stanowiły zbyt dużego obciążenia dla studentów. Przykładem tej idei jest wprowadzenie dla studentów studiów niestacjonarnych bez tytułu technika fizjoterapii, obciążonych większą liczbą godzin i praktyk zawodowych VII semestru studiów.

Nakład pracy i czas niezbędny do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia – ogólnych, specyficznych i szczegółowych na kierunku *Fizjoterapia*, o profilu praktycznym został prawidłowo zaplanowany.

Zdaniem studentów system oceny jest zorientowany na proces uczenia się, jest przejrzysty oraz obiektywnie formułowany. Prowadzący stosują zrozumiałe kryteria i w opinii studentów sprawiedliwie oceniają prace. Studenci uważają, że wymagania dotyczące zdobycia określonych kompetencji są wystandaryzowane.

Warunki zaliczenia semestrów: egzaminów, zaliczeń określa *Regulamin Studiów WSM*. Zaliczenia przeprowadzane są w różnej formie: egzaminów, testów, zaliczeń, ćwiczeń praktycznych itd., przez co sprawdzana jest zarówno wiedza, umiejętności jak i kompetencje studentów.

Studenci wiedzą o możliwości skorzystania z egzaminu poprawkowego i egzaminu komisyjnego. Znają zasady postępowania określone w *Regulaminie Studiów*.

Obecni na spotkaniu Studenci WSM stwierdzili, iż nie wiedzą o możliwość wyjazdu na międzynarodowe wymiany oraz praktyki, w ramach programu Erasmus, Erasmus Mundus itp. Wyrazili opinię, że brak możliwości uczestnictwa w programach wymiany nie stanowi dla nich problemu, bowiem nie są nimi zainteresowani.

Na Uczelni brak współpracy z uczelniami w ramach studenckiej wymiany krajowej, brak inicjatyw typu MOST itp. umożliwiających studiowanie na innej uczelni na okres semestru czy roku. Studenci, stwierdzili, że nie interesowali się dotychczas tego typu wyjazdami.

Brak świadomości studentów o korzyściach wynikających z uczestniczenia w wymianach zagranicznych oraz brak możliwości uczestnictwa w wymianach krajowych, znacząco osłabia możliwości zdobywania wiedzy i doświadczeń, jakimi mogliby dysponować studenci w przypadku zapewnienia oraz promocji takich formy studiowania.

Informację na temat zasad przyznawania punktów ECTS oraz idei wprowadzenia systemu znajdują się na stronie internetowej Uczelni. Studenci nie znają jednak zasad działania Europejskiego Systemu Transferu Punktów – ECTS. Nie wiedzą jak System funkcjonuje oraz, że działa w ich Uczelni.

Uczelnia nie prowadzi skutecznych działań informacyjnych nt. funkcjonowania ECTS i stwarzanych przez ten system możliwości.

Stwierdzenia studentów dot. ECTS są niepokojące i mogą sygnalizować brak rzeczywistego funkcjonowania Europejskiego Systemu Transferu Punktów w Wyższej Szkole Mazowieckiej.

Brak współpracy międzynarodowej, a zatem i korzyści jakie stwarza w realizacji kształcenia i osiągnięcia jego efektów.

Godziny otwarcia dziekanatu, dostępność Władz Wydziału oraz nauczycieli akademickich, studenci określają jako zgodne z ich oczekiwaniami. Godziny konsultacji i dyżurów są zdaniem studentów przestrzegane, a kontakt z prowadzącymi uznają za bardzo dobry.

Studenci na III roku wybierają promotora z udostępnionej im listy. Dobór tematu uzależniony jest od specjalności studenta. Lista tematów nie jest ogólnie narzucona, decyzja głównie zależy od zainteresowań studenta i aprobaty promotora. Studenci uważają proces dyplomowania za poprawny.

Wyższa Szkoła Mazowiecka nie posiada platformy internetowej służącej do obsługi procesu dydaktycznego. Średnia ze studiów, materiały dydaktyczne itd. nie są udostępniane drogą elektroniczną. Studenci nie postrzegają tego jako problemu, podkreślając dobrą komunikację i wymianę informacji z wykładowcami. W razie potrzeby studenci korzystają z konsultacji z prowadzącymi dzięki którym mogą otrzymać informacje na temat danego przedmiotu i wyznaczonych im zadań. Studenci uważają, iż godziny konsultacji są przestrzegane.

Wdrożony na wizytowanym kierunku system opieki naukowej i dydaktycznej został oceniony pozytywnie.

W przypadku studiów kontynuowanych, wszystkie sylabusy są opracowane, są kompletne, zawierają wszystkie niezbędne informacje. Wszystkie sylabusy dla studiów kontynuowanych są dostępne dla studentów WSM w bibliotece uczelnianej.

W przypadku studiów rozpoczynających się od roku akademickiego 2012/2013, w chwili obecnej sylabusy są opracowane tylko dla przedmiotów realizowanych w semestrze zimowym. Pozostałe są w trakcie przygotowywania.

Istniejące, dla studiów rozpoczynających się od roku akademickiego 2012/2013, sylabusy zawierają wszystkie niezbędne informacje dotyczące przedmiotów/modułów, oraz opis praktyk. Określają nakład pracy studenta oraz czas trwania studiów. Zawierają wszystkie informacje, które pozwalają zainteresowanemu studentowi jak osiągnąć zakładane efekty kształcenia i stosowny poziom kwalifikacji.

Materiały dydaktyczne wymagane w ramach nauki poszczególnych przedmiotów są przez studentów oceniane dobrze. Studenci uważają, że mają przewagę nad innymi Uczelniami, mając dostęp do urządzeń (rehabilitacyjnych, fizjoterapeutycznych) znacznie poszerzających ich wiedzę. Są zdania, że poprzez realizowany program kształcenia zdobędą wymagane przez rynek pracy efekty kształcenia.

Studenci mają możliwość korzystania z ogólnodostępnej biblioteki znajdującej się w budynku Uczelni. Różnorodność oferowanej literatury oraz liczbę woluminów posiadanych przez bibliotekę studenci oceniają słabo.

Stypendia rektora nie są zdaniem studentów odpowiednio motywujące. Uważają oni że powyższe stypendium jest obecnie prawie niemożliwe do otrzymania z uwagi na wysokie wymagania ustawowe. Dodatkowo twierdzą, iż oferowana kwota za jest nie adekwatna do włożonego nakładu pracy. Uczelnia nie oferuje dodatkowych funduszy stypendialnych przyznawanych wyróżniającym się studentom.

Biuro Karier stara się rozwijać wiedzę studentów i motywuje ich do rozwoju poprzez organizowanie kursów, szkoleń, paneli, możliwość konsultacji i rozmowy o możliwościach podjęcia pracy itd. Studenci uważają przedstawianą im ofertę dodatkowych możliwości rozwoju za dobrą.

Studenci uważają, iż są sprawiedliwie oceniani przez prowadzących. Znają zasady zaliczania konkretnych przedmiotów i uważają je za przyczyniające się do ich dalszego rozwoju.

Podziału dotacji ze środków funduszu pomocy materialnej Zgodnie z art. 175 ust. 4 ustawy, dokonuje w porozumieniu z przedstawicielami studentów Rektor. Proporcja między stypendiami socjalnymi a stypendiami rektora dla najlepszych studentów jest zachowana zgodnie z art. 174 ust. 4 ustawy.

Treść *Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów* studenci mogą znaleźć w dziekanacie Wydziału, jest to jedyną formą udostępniania ww. regulaminu. Regulamin funduszu pomocy materialnej powinien być dostępny w szerszym zakresie – poprzez umieszczenie na stronie internetowej.

Przepisy regulaminu budzą pewne wątpliwości związane m.in. z: przyznawaniem stypendium rektora dla najlepszych studentów.

W regulaminie brak jest kryteriów punktowania osiągnięć naukowo-badawczych, artystycznych oraz sportowych studenta. Stypendium rektora dla najlepszych studentów nazwane zostało *stypendium rektora za wyniki w nauce* i przyznawane jest wyłącznie na podstawie osiągniętej średniej ocen. Dodatkowo student może wnioskować o „*stypendium rektora dla najlepszych studentów którego podstawą są wyniki w sporcie*” (Art. 26 Regulaminu FPM) lub o stypendium za „*osiągnięcia naukowe lub artystyczne*” (Art. 27 Regulaminu FPM) które przyznane zostaje „*po pozytywnym zaopiniowaniu jego wniosku przez Radę Wydziału*” (Art. 27 Regulaminu FPM). Tym samym stypendium rektora dla najlepszych studentów przyznawane jest albo za najlepsze wyniki w nauce albo osiągnięcia artystyczne albo osiągnięcia sportowe. Regulamin nie uwzględnia osiągnięć naukowo-badawczych studenta. Jak wynika z art. 181 ust. 1 Ustawy, nagroda rektora dla najlepszych studentów jest przyznawana z uwzględnieniem wszystkich trzech kryteriów wymienionych w przywołanym przepisie. Punkty powinny odpowiadać sukcesom osiągniętym w każdej dziedzinie (których kryteria powinna określić Uczelnia). Jeżeli student osiąga sukcesy w różnych dziedzinach/kryteriach to powinny być one sumowane, a tym samym podwyższać ogólny wynik studenta. W WSM każde z trzech wymienionych w Ustawie osiągnięć studenta traktowane jest niemal jako osobne stypendium. Dodatkowo brak w omawianym regulaminie jasno określonych zasad punktowania konkretnych osiągnięć sportowych, artystycznych i naukowych studentów. Osoby posiadające publikacje, artykuły, wystąpienia, osiągnięcia sportowe lub artystyczne nie mają wiedzy jak ich praca bądź aktywność zostanie oceniona. Tym samym są w gorszej sytuacji, w stosunku do osób starających się o stypendium tylko i wyłącznie z powodu uzyskania wysokiej średniej ocen. Kryteria takie powinny zostać opracowane z uwagi na ich motywacyjny charakter.

Artykuł 27 ust. 4 „*Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów*” stanowi: „*Wysokość stypendium może ulec zmianie w trakcie roku akademickiego*”. Powyższy przepis jest krzywdzący dla studentów. Sytuacja zmiany kwot stypendium lub jego niewypłacania może nastąpić jedynie w przypadku

zaprzestania spełniania warunków jego otrzymania przez studenta wynikających z Ustawy. Uczelnia powinna usunąć ww. ustęp Regulaminu.

Przedłożony podczas wizytacji wzorzec umowy uczelnia – student w sprawie odpłatności za studia jest sformułowany w sposób jasny i nie zawiera klauzul analogicznych do uznanych przez UOKiK za niedozwolone. Poważnym uchybieniem jest jednak fakt braku dołączonego wykazu opłat dodatkowych obowiązujących studentów. Informacje dotyczące wysokości opłat wynikają jedynie z rozporządzeń kanclerza z oraz „Regulaminu odpłatności za studia i inne formy kształcenia” z 2004 roku. Stawia to uczelnie w pozycji uprzywilejowanej, która może zmieniać kwoty i wprowadzać nowe opłaty za usługi każdym wydawanym rozporządzeniem. Umowa student-uczelnia powinna konsumować cały katalog warunków odpłatności za usługi edukacyjne. Dzięki temu każdy student od początku studiów będzie miał świadomość kosztów jakie poniesie w wyniku studiowania.

Wizytowana Uczelnia nie przedstawia studentom możliwości udziału w konferencjach oraz realizowanych projektach, mimo to studenci są zadowoleni z przedstawianej im oferty uczelnianej, podkreślając bieżące poszerzanie możliwości rozwoju studentów.

Dotychczas Samorząd Studentów posiadał do dyspozycji własne biuro, wyposażone w odpowiedni sprzęt jednak z uwagi na przeniesienie do nowego budynku członkowie samorządu nie otrzymali jeszcze nowego lokum. W ocenie członków samorządu fundusze pozyskiwane z budżetu Wydziału są wystarczające do prowadzenia aktywnej działalności na rzecz środowiska studenckiego. Samorząd ocenia współpracę z władzami Wydziału jako bardzo dobrą.

Samorząd Studencki WSM jest słabo zaangażowany w życie kulturalne studentów z uwagi na niewielką liczbę studiujących na Uczelni osób i słabe zainteresowanie organizowanymi wydarzeniami.

W ramach Wydziału Nauk Medycznych działa jedno Koło Naukowe. Praca koła naukowego polega na pogłębianiu wiedzy jego członków poprzez przeprowadzanie dodatkowych zajęć w formie ćwiczeń, wykładów, laboratoriów, na których uczą się oni przeprowadzania podstawowego badania pacjenta, dokonywania wywiadu czy też wykonywania odpowiednich pomiarów. Studenci popierają sposób prowadzenia koła i uważają go za interesujący i gruntujący ich wiedzę.

Władze Wydziału popierają inicjatywy i działalność koła naukowego. Wydział deklaruje bieżącą pomoc w jego dalszym rozwoju.

Studenci podczas spotkania jako mocne strony procesu kształcenia w Uczelni wskazali: możliwość odbywania ćwiczeń na nowym, dobrym jakościowo sprzęcie medycznym i rehabilitacyjnym, odpowiednio opracowane sylabusy oraz wymaganą literaturę. Bardzo pozytywnie wypowiedzieli się na temat kontaktów z prowadzącymi, którzy traktują ich partnersko oraz Rektorem Uczelni, do którego mogą zwrócić się z każdym problemem.

Wśród minusów procesu kształcenia na kierunku fizjoterapia studenci wymienili, mało mobilizujące stypendia rektorskie ze względu na ich niskie kwoty, psujące się rzutniki oraz często nie przeprowadzane zajęcia z wychowania fizycznego. Dużym problemem, wpływającym na proces kształcenia jest również brak świadomości studentów na temat systemu punktów ECTS.

Studenci wykazywali potrzebę przeprowadzania większej liczby zajęć praktycznych, dzięki którym wykorzystają i zweryfikują zdobytą na wykładach i ćwiczeniach wiedzę teoretyczną.

Regulamin studiów Wyższej Szkoły Mazowieckiej stwarza możliwość indywidualizacji studiów. Obecni na spotkaniu studenci dotychczas nie byli zainteresowani indywidualnym tokiem nauczania, są jednak zdania, że w przypadku znalezienia się w szczególnej sytuacji życiowej nie mieliby problemów z indywidualizacją studiów.

Językiem prowadzonym na WSM w ramach lektoratu jest angielski. Naukę języka obcego studenci oceniają dobrze, bowiem lektorat obejmuje także naukę języka specjalistycznego niezbędnego dla ich kierunku. Z uwagi na małą liczbę studentów na roku, lektorat prowadzony jest bez podziału na stopnie zaawansowania znajomości języka. Studenci nie uważają tego za problem, zgodnie twierdzą, iż dzięki umiejętnościom prowadzącej zajęcia nauczycielki, nauka języka jest dostosowana do potrzeb i umiejętności wszystkich studentów.

System opieki materialnej jest zdaniem studentów przejrzysty. Problemem wskazanym przez obecne na spotkaniu osoby są kwoty stypendiów, zwłaszcza stypendium rektora. Studenci uważają je za zbyt niskie.

Studenci wypowiadali się o opiece naukowej, dydaktycznej i materialnej dobrze, mimo kilku widocznych wad. Uważają oni ofertę WSM za odpowiednią i zgodną z ich oczekiwaniami. Uczelnia powinna jednak prowadzić działania, aby zwiększyć ich wiedzę dotyczącą systemu punktów ECTS.

Biuro Karier jako jednostka administracyjna Uczelni zostało utworzone w kwietniu 2011 roku, a jego praca wspierana jest w ramach projektu Program Operacyjny Kapitał Ludzki -4.1.1 – Rozwój potencjału dydaktycznego Wyższej Szkoły Mazowieckiej i był odpowiedzialny za potrzeby gospodarki opartej na wiedzy. Celem Biura jest pomoc studentom, przyszłym i aktualnym absolwentom Uczelni w takim kierowaniu własną karierą zawodową tak, aby mogli oni osiągnąć sukces zawodowy i życiowy poprzez odnalezienie się na rynku pracy. Biuro oferuje wsparcie w postaci dodatkowej wiedzy i umiejętności pomocnych w poruszaniu się na rynku pracy, a w szczególności: pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych (CV, list motywacyjny) i w przygotowaniu się do rozmowy kwalifikacyjnej, udostępnianie studentom i absolwentom informacji o miejscach pracy, stażach, praktykach i wolontariacie. Biuro udziela też informacji o możliwościach dalszego kształcenia (studiach podyplomowych, szkoleniach i kursach), organizuje szkolenia i warsztaty w celu podnoszenia kwalifikacji studentów. Biuro Karier gromadzi też i udostępnia informacje o branżowym rynku pracy lokalnym, wojewódzkim, krajowym i europejskim, prowadzi bazę pracodawców, upowszechnia informacje opracowywane i wydawanych przez centra informacji i planowania kariery zawodowej wojewódzkich urzędów pracy oraz przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej.

W ramach realizowanego na Uczelni projektu EFS studenci i absolwenci mogą dodatkowo skorzystać z bezpłatnej konsultacji specjalistów z zakresu prawa pracy, doradztwa zawodowego czy psychologii. W ramach projektu EFS bezpłatnie zrealizowano następujące szkolenia: techniki autoprezentacji, dokumenty aplikacyjne, aktywne formy poszukiwania pracy, zatrudnienie w środowisku międzynarodowym.

W przeprowadzonej w roku 2010 ocenie jakości kształcenia spełnione były wymogi dotyczące wsparcia studentów w procesie uczenia się zapewnianego przez Uczelnię.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: znacząco.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zasady rekrutacji realizowane w WSM w Warszawie nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów, nie stawiają także żadnych barier ograniczających przyjęcia, które mogłyby mieć pozytywny wpływ na dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia.

2) System oceny osiągnięć studentów na WSM jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania oraz zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen.

3) Międzynarodowa mobilność studentów nie funkcjonuje. Krajowa wymiana studentów nie istnieje na Uczelni. Dobrą praktyką byłoby nawiązanie współpracy krajowej, poprzez podpisywanie dwustronnych umów oraz rozpoczęcie promowania takiej aktywności wśród studentów.

Punktacja ECTS powinna zostać na uczelni rozpromowana, stać się zrozumiałą i ogólnodostępną dla studentów.

4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów.

Należy doprecyzować kryteria przyznawania stypendium rektora dla najlepszych studentów, tak by były one przejrzyste, obiektywne i porównywalne a zwłaszcza zawierały kryteria dotyczące zdobytych osiągnięć.

W umowie student-uczelnia należy zawrzeć szczegółowy katalog warunków odpłatności za usługi edukacyjne.

Uczelnia wspiera rozwój zawodowy, kulturowy i społeczny studentów.

Władze Wydziału wspierają działalność studenckiego ruchu naukowego.

8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

Z przedstawionych na wizytacji dokumentów wynika, że Uchwałą nr 13/S/2011 Senatu Wyższej Szkoły Mazowieckiej z dnia 6 lipca 2011 r. w Uczelni wprowadzono wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. W uchwale tej Senat zobowiązał Dziekana Wydziału do koordynacji i nadzoru nad wszystkimi przedsięwzięciami związanymi z zapewnieniem jakości kształcenia. Dziekan w zakresie zapewnienia jakości dokonuje między innymi następujących czynności:

- do 15 października i 15 lutego każdego roku akademickiego opracowuje plany hospitacji, które raz w roku są analizowane przez Radę Naukową Wydziału,
- na bieżąco analizuje plany i programy kształcenia pod kątem zapewnienia jakości kształcenia i uzyskania założonych efektów kształcenia. Wnioski płynące z tych analiz są omawiane przez Radę Naukową Wydziału,
- dwa razy w roku akademickim przedstawia Rektorowi plany konsultacji nauczycieli akademickich i plany sesji egzaminacyjnych, a do 30 października plan badań naukowych pracowników naukowo – dydaktycznych.
- do 31 stycznia i 30 czerwca przeprowadza wśród studentów badania ankietowe dotyczące oceny procesu dydaktycznego. Uogólnione wyniki ankiet omawiane są na posiedzeniach Rady Naukowej,
- do 30 września każdego roku dokonuje oceny okresowej nauczycieli akademickich za poprzedni rok akademicki i wyniki przedstawia Senatowi Uczelni.

Ponadto współpracuje z Radą Biblioteczną i przedstawia Rektorowi plan zakupów literatury niezbędnej do zabezpieczenia procesu kształcenia. Dziekan akceptuje także w każdym semestrze przedstawiany przez każdego nauczyciela sylabus prowadzonego przedmiotu, który powinien być zgodny z przyjętym w Uczelni wzorem.

Oceny okresowej nauczycieli akademickich, o której mowa powyżej dokonuje się na podstawie Zarządzenia Rektora Wyższej Szkoły Mazowieckiej nr 3/2007 dnia 4 kwietnia 2007 r. w sprawie oceny nauczycieli akademickich. Oceny dokonuje corocznie systemem punktowym. Z uzyskanych informacji ostatnia analiza ankiet miała miejsce we wrześniu 2011 r.

8.1.2. ocena efektywności systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia, w tym dostosowywania do zmieniających się potrzeb interesariuszy zewnętrznych oraz potrzeb i możliwości interesariuszy wewnętrznych.

Ocena przydatności tego systemu do badania zgodności programu kształcenia na danym kierunku studiów i metod jego realizacji z założonymi (lub wzorcowymi) efektami kształcenia albo ze standardami kształcenia, ocena jego dotychczasowej skuteczności w diagnozowaniu słabych stron programu kształcenia;

W Uchwale Senatu nr 13/S/2011 roku zapisano, że Senat WSM przyjmuje Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia w Wyższej Szkole Mazowieckiej w Warszawie.

Informacje związane z szeroko pojętą aktywnością przygotowującą do świadomego uczestnictwa w rynku pracy zamieszczane są na bieżąco w aktualnościach Biura Karier na stronie Uczelni, na tablicach ogłoszeń Biura oraz rozsyłane w formie newsletterów do indywidualnych odbiorców, którzy zapisali się na taki newsletter poprzez wypełnienie ankiety rejestracyjnej dostępnej na stronie Biura. Dodatkowym źródłem informacji dla studentów i absolwentów jest utworzony portal www.naszabsolwent.pl, gdzie znaleźć można informacje o branżowym rynku pracy, ciekawe artykuły, bazę pracodawców, a także aktualności z rynku pracy oraz z życia Uczelni. Portal funkcjonuje również jako system gromadzenia danych w zakresie kompetencji absolwentów i potrzeb pracodawców.

Biuro Karier Wyższej Szkole Mazowieckiej organizuje również grupowe spotkania ze studentami poszczególnych lat studiów, w celu zwrócenie uwagi, na świadome i aktywne uczestniczenie w procesie edukacji, znaczenie zaangażowania w odbywane praktyki, potrzebę budowania „własnej marki” i przygotowywania do odnalezienia się na rynku pracy już w czasie trwania studiów.

Od kwietnia 2012 r. działa w WSM Uczelniany Klub Pracy, który ma za zadanie wspieranie studentów i absolwentów w satysfakcjonującym uczestniczeniu w rynku pracy, poszerzanie wiedzy i nabywanie nowych umiejętności w zakresie prowadzenia własnej działalności gospodarczej, radzenie sobie w sytuacji pozostawania bez pracy, opracowania strategii skutecznego szukania pracy oraz budowania ścieżki własnej kariery zawodowej.

W Uczelni organizowane są w ramach EFS cyklicznie spotkania panelowe z przedstawicielami przyszłych pracodawców, na których zaproszeni goście opowiadają o specyfice pracy danej jednostki, wymaganiach jakie stawiają swoim pracownikom, a studenci i absolwenci mogą zadawać pytania i w sposób bezpośredni zdobywać informacje o potencjalnym pracodawcy.

Sposobem komunikowania się z interesariuszami rynku pracy jest też prowadzenie badań z wykorzystaniem ankiety internetowej wysyłanej do przedstawicieli branży medycznej, będących potencjalnymi pracodawcami dla absolwentów WSM. Pracownik Biura Karier WSM uczestniczy w różnorodnych wydarzeniach związanych z rynkiem pracy: targi pracy, seminaria

organizowane przez WUP, a zdobywaną tam wiedzę przekazuje swoim podopiecznym oraz wykorzystuje do doskonalenia pracy własnej. Biuro Karier WSM jest zrzeszone w Mazowieckiej Sieci Biur Karier.

Biuro Karier prowadzi badania losów absolwentów WSM, a także badania ankietowe potencjalnych pracodawców. Za pośrednictwem strony internetowej pracodawcy oraz absolwenci biorą udział w badaniach, których głównym celem jest z jednej strony analiza potrzeb pracodawców w zakresie oczekiwań dotyczących wiedzy i umiejętności potencjalnych pracowników – absolwentów Uczelni, z drugiej zaś śledzenie losów zawodowych absolwentów pod kątem ich planów edukacyjnych i zawodowych oraz przydatności wiedzy oraz umiejętności zdobytych na studiach w kształtowaniu pozycji na rynku pracy. W badaniu zastosowano metodę panelową, która pozwala na uchwycenie dynamiki zmian w sytuacji Absolwentów w zależności od czasu, jaki minął od ukończenia studiów. Absolwenci są proszeni o udział w badaniu trzykrotnie, czyli w momencie rejestracji, maksymalnie 3 miesiące po ukończeniu studiów, minimum 6 miesięcy po wypełnieniu ankiety I lub od 3 do 12 miesięcy po ukończeniu studiów oraz minimum 6 miesięcy po wypełnieniu ankiety II lub minimum 12 miesięcy po ukończeniu studiów. Obecnie w badaniu absolwentów wzięło udział prawie 180 absolwentów i trwa opracowywanie wyników podsumowujących pierwszy rok prowadzenia badań.

Równoległe z prowadzonymi badaniami absolwentów, prowadzone są badania pracodawców którzy ze względu na branżę są potencjalnymi pracodawcami absolwentów WSM oraz tej jednostki, w których absolwenci odbywali staże czy też praktyki w przeszłości. Pracodawcy są zapraszani do badania drogą mailową. Ze względu na specyfikę grupy przewiduje się przeprowadzenie części ankiet za pośrednictwem wywiadu telefonicznego wspomaganego komputerowo –CATI. W ankietach dla absolwentów oraz dla pracodawców występują pytania lustrzane, które wskażą zakres pokrywania się obszarów związanych z jednej strony z prezentowanymi umiejętnościami, oczekiwaniami co do pracodawców ze strony absolwentów oraz z drugiej preferencjami i oczekiwaniami pracodawców wobec swoich przyszłych pracowników. Ogólne informacje płynące z wypełnianych ankiet są przekazywane na bieżąco Władzom Uczelni i corocznie uwzględniane w planowaniu procesu dydaktycznego.

Szczegółowe wyniki badań wraz z analizą są w trakcie przygotowania.

Informacje związane z wynikami monitorowania jakości i efektów procesu kształcenia zamieszczone są na bieżąco w aktualnościach Biura Karier na stronie Uczelni, na tablicach ogłoszeń Biura oraz rozsyłane w formie newsletterów do indywidualnych odbiorców. Dodatkowym źródłem informacji dla studentów i absolwentów jest utworzony portal www.naszabsolwent.pl.

Studenci potwierdzają, że informacje dotyczące wyników monitorowania jakości otrzymują poprzez stronę internetową Uczelni mając dostęp do informacji na temat toku studiów, organizacji zajęć dydaktycznych, terminów zjazdów a także informacji o ocenach z egzaminów czy przyznanych stypendiach. Studenci mają również dostęp do sylabusów, które są osobiście wydawane przez pracowników Dziekanatu.

Z przedstawionych danych i dokumentów wynika, że w Uczelni działa aktywnie Biuro Karier utworzone 1 kwietnia 2011r., którego praca wspierana jest w ramach projektu realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki -4.1.1 – Rozwój potencjału dydaktycznego Wyższej Szkoły Mazowieckiej odpowiedzą na potrzeby gospodarki opartej na wiedzy. Biuro przeprowadza badanie ankietowe wśród interesariuszy zewnętrznych – absolwentów Uczelni i

pracodawców. Wnioski płynące z tych ankiet mają być w najbliższej przyszłości wykorzystywane przy modyfikowaniu zakładanych na kierunku „fizjoterapia” efektów kształcenia oraz planów i programów studiów. Ponadto Władze Uczelni i Wydziału zbierają uwagi pracodawców, u których studenci Wyższej Szkoły Mazowieckiej odbywają ćwiczenia kliniczne i praktyki zawodowe, które następnie są uwzględniane w planach studiów.

Równoległe z badaniami opinii absolwentów, prowadzone są badania ankietowe potencjalnych pracodawców absolwentów WSM oraz tych jednostek, w których absolwenci odbywali staże czy też praktyki w przeszłości. W ankietach dla absolwentów oraz dla pracodawców występują pytania lustrzane, które wskażą zakres pokrywania się obszarów związanych z jednej strony z prezentowanymi umiejętnościami, oczekiwaniami co do pracodawców ze strony absolwentów oraz z drugiej preferencjami i oczekiwaniami pracodawców wobec swoich przyszłych pracowników.

Corocznie wśród studentów przeprowadzona jest wydziałowa ankieta ewaluacyjna będąca elementem WSZJ. Dobór ocenianych prowadzących i przedmiotów jest dokonywany przez Dziekana Wydziału, który deklaruje dbałość o ankietyzowaniu każdego prowadzącego i przedmiotu w przeciągu 2 lat. Cały cykl ankietyzacji trwa maksymalnie 2 lata. Studenckiej ocenie podlegają wszyscy prowadzący. Kwestionariusz ankiety zawiera 9 pytań, które są sformułowane prawidłowo. Dzięki temu możliwa jest obiektywna ocena prowadzących zajęcia. Odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie posiadają pięciostopniową skalę. W ankiecie występują pytania zamknięte i otwarte, przez co studenci mogą przekazać anonimowo swoje uwagi oraz problemy z jakimi borykają się na zajęciach. Na Wydziale, zbieranie wypełnionych kwestionariuszy jest zadaniem Samorządu Studentów. Ankiety studenckie są anonimowe, a ich wypełnienie jest dobrowolne, przeprowadza się je w wersji papierowej. Opracowywaniem zebranych ankiet zajmuje się osoba wyznaczona przez Dziekana Wydziału. Wyniki ankiet są brane pod uwagę podczas dokonywania okresowej oceny nauczycieli akademickich.

Studenci nie zauważają zmian wynikających z przeprowadzanej ankietyzacji, tym samym nie mają poczucia, że proces ankietyzacji wpływa na poprawę konkretnych obszarów i podnoszenie jakości kształcenia. Wyniki ankiet ocenionych prowadzących nie są również oficjalnie prezentowane. Takie podejście do procesu ankietyzacji może być demobilizujące przez co brak ich widocznego wpływu na późniejszą pracę kadry nauczycielskiej. Władze Wydziału deklarują jednak, iż w przypadku bardzo źle ocenionych nauczycieli wyciągane są konsekwencje np. w postaci zwolnienia z pracy na Uczelni. Władze Uczelni deklarują, że ww. zdarzenie w postaci zwolnienia z pracy źle ocenianego prowadzącego miało miejsce w przeszłości.

Opiniowanie planów i programów studiów odbywa się na kierunku poprzez pozytywną opinię przedstawicieli studentów w Radzie Wydziału. Samorząd Studentów bierze udział w procesie podnoszenia jakości kształcenia poprzez np. opiniowanie programów kształcenia, rozmowy z Dziekanem na temat prowadzących ocenionych negatywnie przez studentów.

Studentom nie znane są organy odpowiedzialne za działanie WSZJ. Z uwagi na istotę WSZJ w podnoszeniu jakości kształcenia należałoby np. stworzyć organ odpowiadający za ankietyzację oraz Wewnętrzny System Zapewniania Jakości na Wydziale np. Zespół ds. Jakości.

Taki system można uznać za wystarczający.

8.2.2. Ocena stopnia zainteresowania studentów jakością kształcenia i ich wpływu na tę jakość. Ocena roli przedstawicieli studentów w organach kolegialnych uczelni/ jednostki oraz przedstawicieli Parlamentu Studentów RP w procesie zwiększania świadomego wpływu studentów na jakość kształcenia, optymalizację osiąganych efektów kształcenia i ich dostosowywanie do aktualnego poziomu wiedzy i wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy.

Na uczelni funkcjonuje Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia. Wprowadzenie systemu reguluje *Uchwała Senatu Wyższej Szkoły Mazowieckiej z dnia 6 lipca 2011 roku*. Nad poprawnym działaniem systemu czuwa Dziekan Wydziału.

Według Regulaminu Studiów studenci uczestniczą w działaniach związanych z wewnętrznym systemem jakości kształcenia. Z rozmowy z Samorządem Studentów wynika, iż studenci mogą angażować się w pracach nowopowstających zespołów uczelnianych jeśli tylko wykażą taką inicjatywę. Z przeprowadzonych rozmów wynika jednak, że stopień zainteresowania studentów jakością kształcenia i ich wpływ na nią, jest niewielki. Studenci argumentują taki stan rzeczy brakiem czasu. Członkowie Samorządu Studentów twierdzą, że otrzymują od Władz Wydziału i Uczelni najważniejsze informacje dotyczące Uczelni, a zgłaszane przez nich postulaty są zawsze brane pod uwagę (np. rozwiązywanie problemów z problematycznymi nauczycielami, zwiększenie liczby godzin niektórych przedmiotów w programie studiów). Kontakt z Władzami uważają za bardzo dobry. Należałoby poprawić komunikację (przekaz informacji) między studentami a samorządem studentów, zwłaszcza w zakresie działań Wydziału dotyczących kształtowania jakości kształcenia.

Samorząd Studencki WSM nie podejmował dotychczas współpracy z innymi Samorządami Studentów (brak działalności Samorządu Studentów na arenie ogólnopolskiej) i nie prowadzi współpracy z organami PSRP. Członkowie Samorządu nie uczestniczą w konferencjach organizowanych przez ww. organ. Podczas rozmowy Samorząd Studentów podkreślał, że wynika to z braku zainteresowania lub czasu.

Dobłą praktyką byłoby rozpoczęcie przez Samorząd Studencki szkolenia studentów z zakresu ich praw i obowiązków studenta, zgodnie z art. 170 ust. 2 ustawy.

Liczba przedstawicieli studentów i doktorantów w Senacie WSM oraz Radzie Wydziału spełnia wymogi określone w art. 61 ust. 3 oraz art. 67 ust. 4 ustawy. Studenci stanowią ponad 20% składu ww. organów.

W przeprowadzonej w roku 2011 roku ocenie jakości kształcenia spełnione były wymogi dotyczące wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

8.2.4. W przypadku dokonania oceny kierunku/akredytacji jednostki przez zagraniczną instytucję akredytacyjną – stanowisko w sprawie wykorzystania wyników tej oceny w podnoszeniu jakości kształcenia.

Nie dotyczy.

Tabela nr 1. Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+/-	+	+		+/-	+/-
umiejętności	+/-	+	+		+/-	+/-
kompetencje społeczne	+/-	+	+		+/-	+/-

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

-- nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Teoretycznie wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest zgodny z oficjalnymi wytycznymi pod względem struktury i analizy efektów kształcenia. Istnieją dokumenty potwierdzające wdrożenie i funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Wskazane jest konsultowanie wprowadzanych metod kształcenia, sposobów oceniania efektów kształcenia, doskonalenia procedur oceny jakości zajęć dydaktycznych ze studentami i pracownikami dydaktycznymi.

2) W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości kształcenia istnieje potrzeba zwiększenia udziału przedstawicieli studentów.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2. Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej.

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
koncepcja rozwoju kierunku			X		
cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			X		

program studiów			X		
zasoby kadrowe		X			
infrastruktura dydaktyczna			X		
prowadzenie badań naukowych					
system wsparcia studentów w procesie uczenia się			X		
wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Realizacja zakładanych efektów kształcenia i rozwój ocenianego kierunku będą w pełni spełnione w przypadku **dokonania zmian w zakresie:**

- działań związanych z organizacją roku akademickiego 2012/2013 dotyczących opracowania planów i programów studiów dla całego cyklu kształcenia rozpoczętego w roku 2012/2013 (obecnie opracowano plany i harmonogram zajęć tylko dla I semestru) co umożliwi pełną ocenę zgodności założonych celów oraz specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku z KRK i koncepcją kształcenia,
- realizacji praktyk zawodowych organizowanych od bieżącego roku akademickiego, których określone cele i możliwe do uzyskania efekty kształcenia, będą możliwe do osiągnięcia przy prawidłowo opracowanym i funkcjonującym systemie ich realizacji, a także prawidłowo funkcjonującym systemie ich weryfikacji, który obecnie w opinii zespołu oceniającego jest niewystarczający i pozwala osiągać praktyczne efekty kształcenia w stopniu częściowym,
- konieczne jest uaktualnienie umów z placówkami medycznymi, aby zabezpieczyć zaplecze do prowadzenia zajęć klinicznych,
- systemu wsparcia studentów w procesie uczenia się poprzez nawiązanie współpracy krajowej, międzynarodowej poprzez podpisywanie dwustronnych umów oraz rozpoczęcie promowania takiej aktywności wśród studentów. Wskazane jest uporządkowanie punktacji ECTS, tak by stała się przejrzysta i ogólnodostępna i znana studentom. Należy doprecyzować kryteria przyznawania stypendium rektora dla najlepszych studentów, tak by były one

przejrzyste, obiektywne i porównywalne a zwłaszcza zawierały kryteria dotyczące zdobytych osiągnięć.

- należy podjąć działania uzupełniające w zakresie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Wskazane jest konsultowanie wprowadzanych metod kształcenia, sposobów oceniania efektów kształcenia, doskonalenia procedur oceny jakości zajęć dydaktycznych ze studentami i pracownikami dydaktycznymi. W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości kształcenia istnieje potrzeba zwiększenia udziału przedstawicieli studentów a w szczególności poprawić funkcjonowanie WSZJK.

-dokumentacji związanej z zatrudnieniem osób stanowiących minimum kadrowe. Należy prawidłowo określić i umieścić w umowach o pracę stanowiska zatrudnienia pracowników wliczonych do minimum kadrowego – w oparciu o art. 110 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, aby został spełniony wymóg art. 2 ust. 1 pkt 33 ustawy. Należy przestrzegać prawidłowego terminu składania oświadczeń o wyrażeniu zgody na zaliczenie minimum kadrowego zgodnie ze wskazanym w art. 112a ust. ustawy. - wskazana jest weryfikacja obsady zajęć w grupie przedmiotów „podstawy kliniczne z fizjoterapii”.

Dnia 02.11. 2012 r.

Przewodnicząca Zespołu Oceniającego

Dr n. med. Iwona Maciąg - Tymecka

Na podstawie analizy wyjaśnień do raportu samooceny przez Władze Uczelnia można stwierdzić co następuje:

1. Senat Wyższej Szkoły Mazowieckiej przyjął Uchwałę nr 35/5/2012 r. z dnia 30 października 2012r. w sprawie zmiany Uchwały nr 33/5/2012 z dnia 4 lipca 2012r. w której określił praktyczny profil kształcenia na kierunku studiów „fizjoterapia” na poziomie I stopnia.

2. Przedstawiono sylabusy opracowane dla wszystkich studentów rozpoczynających cykl nauczania w roku akademickim 2012/2013 studiów co umożliwia pełną ocenę zgodności założonych celów oraz specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku z KRK i koncepcją kształcenia. Harmonogramy zajęć będą opracowywane przed początkiem każdego semestru.

3. Przedstawiony system realizacji i weryfikacji praktyk, ich ścisły nadzór i kontrola zgodnie z Regulaminem Praktyk, realizacja w wyznaczonych placówkach z którymi Uczelnia podpisała umowy bądź w ramach umów indywidualnych, wg przedstawionego harmonogramu, pozwalają osiągać praktyczne efekty kształcenia w pełni. Załączono kserokopie listów intencyjnych dotyczących realizacji praktyk zawodowych na kierunku „fizjoterapia” z 2 placówkami medycznymi (liczba miejsc, struktura organizacyjna placówek w pełni zabezpieczają potrzeby kształcenia).

4. Uaktualniono umowę organizacji i prowadzenia studenckich ćwiczeń klinicznych z placówką medyczną Szpitalem Wolskim, która zabezpiecza zaplecze do prowadzenia zajęć klinicznych wg załączonego harmonogramu.

5. W celu podniesienia świadomości studentów WSM o korzyściach wynikających z uczestniczenia w wymianach krajowych i zagranicznych Uczelniane Biuro Karier zostało zobowiązane do przeprowadzania cyklicznych kampanii informacyjnych, propagowania inicjatyw (np. MOST) umożliwiających studiowanie na innej Uczelni itp. Koordynator ds. ECTS w Uczelni został zobowiązany do przeprowadzania w każdym cyklu nauczania szkoleń z zakresu zasad działania ECTS, a ponadto do czytelnego i pełnego przedstawienia wszelkich informacji związanych z punktacją na stronie internetowej Uczelni a także prowadzenia konsultacji w tym zakresie. Na najbliższym posiedzeniu Senatu Uczelni zostanie rozszerzony w Regulaminie katalog przyznawania stypendiów rektorskich o osiągnięcia naukowo-dydaktyczne. Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń dla studentów zostanie umieszczony na stronie internetowej Uczelni.

6. Podjęto działania uzupełniające w zakresie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia polegające na włączeniu do Zespołu ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia przedstawiciela Samorządu studentów. Doskonalenie procedur oceny zajęć dydaktycznych będzie konsultowane z pracownikami dydaktycznymi i przedstawicielami Samorządu studentów oraz pracowników dydaktycznych

7. Wszystkie umowy o pracę zostały uzupełnione o wymóg wskazania WSM jako podstawowego miejsca pracy poprzez podpisanie porozumienia zmieniającego umowę. Uczelnia czyni starania, aby wszystkie oświadczenia o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego były składane w ustawowym terminie.

8. Zgodnie z wewnętrznymi ustaleniami od semestru letniego 2012/2013 zmieniona zostanie obsada przedmiotów z podstaw fizjoterapii klinicznej (z fizjoterapeutów na lekarzy).

TABELA PO ZMIANACH

Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej.

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
koncepcja rozwoju kierunku		X			
cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
program studiów		X			
zasoby kadrowe		X			
infrastruktura dydaktyczna		X			

prorowadzenie badań naukowych					
system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			